



218/2003 Sb.

Zákon

ze dne 25. června 2003

O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

SHRNUTÍ ZÁKONA OD DOSTUPNÉHO ADVOKÁTA



JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.
Garant obsahu

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže vkládá do taláru empatii. Zákon č.218/2003Sb., **zákon o mládeži**, zavádí **specializované senáty, probační programy a výchovná opatření**. Cílem je náprava, ne jen trest.

Mladistvý může dostat **dohled probačního úředníka**, zákaz nočního vycházení nebo **podmíněné zastavení řízení** sprogramem. Vážnější čin řeší **senát s psychologem**; nejtvrdším trestem je **odnětí svobody do 10 let**.

Škola nahlásí vandalismus, soud nabídne **mediaci s vlastníkem**; úklid parku a omluva nahradí peněžitý trest. Probační služba hlídá dodržování a pomáhá najít **brigádu**.

Restorativní přístup dává mladým šanci vrátit se do života bez cejchu kriminálního.

Vyhlášeno dne 31. července 2003, datum poslední novelizace 1. ledna 2025

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Odpovědnost mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže

HLAVA I

Obecná ustanovení

§ 1

Účel zákona a jeho vztah k jiným zákonům

(1) Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie³⁸⁾ a upravuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoníku, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže.

(2) Projednáváním protiprávních činů, kterých se dopustili děti mladší patnácti let a mladiství, a ukládáním opatření za tyto protiprávní činy se sleduje, aby ten, kdo se takového činu dopustil, vedl řádný život, zejména aby se zdržel dalšího páchání protiprávních činů a našel si společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému vývoji a podle svých sil a schopností přispěl k odčinění újmy vzniklé jeho protiprávním činem; řízení musí být vedeno tak, aby přispívalo k předcházení a zamezování páchání protiprávních činů.

(3) Pokud tento zákon nestanoví jinak, užije se na toho, kdo v době spáchání činu nepřekročil osmnáctý rok věku, obecných právních předpisů.¹⁾

§ 2

Vymezení některých pojmů

(1) Není-li zákonem stanoveno jinak, pak se rozumí

- a) mládeží děti a mladiství,
- b) dítětem mladším patnácti let ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovršil patnáctý rok věku,
- c) mladistvým ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku; má se za to, že mladistvým je i ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok věku, ale u něhož není možné bez důvodné pochybnosti určit, že v době spáchání provinění překročil osmnáctý rok věku.

(2) Podle tohoto zákona se dále rozumí

- a) protiprávním činem provinění, trestný čin nebo čin jinak trestný,
- b) opatřeními výchovná opatření (§ 15 až 20), ochranná opatření (§ 21 až 23) a trestní opatření (§ 24 až 35) u mladistvých a opatření ukládaná dětem mladším patnácti let (§ 93); přiměřená omezení a přiměřené povinnosti ve smyslu trestního zákoníku a trestního řádu nahrazují výchovná opatření,
- c) orgány činnými podle tohoto zákona jsou policejní orgány, státní zástupci, státní zastupitelství v návrhové a soudní fázi řízení ve věcech dětí mladších patnácti let a soudy pro mládež²⁾,
- d) soudem pro mládež zvláštní senát anebo v zákonem stanovených případech předseda takového senátu nebo samosoudce příslušného okresního, krajského, vrchního a Nejvyššího soudu,
- e) obecným soudem jiný senát nebo samosoudce téhož soudu nebo jiný soud, který neprojednává protiprávní činy mládeže.

Základní zásady

- (1) Nikdo nemůže být podle tohoto zákona postižen za čin, který nebyl trestný podle zákona v době, kdy byl spáchán, a jen tento zákon v návaznosti na trestní zákoník stanoví, které jednání je proviněním nebo činem jinak trestným, a sankce a způsob jejich ukládání, směřující především k obnovení narušených sociálních vztahů, začlenění dítěte mladšího patnácti let nebo mladistvého do rodinného a sociálního prostředí a k předcházení protiprávním činům.
- (2) Trestní opatření lze použít pouze tehdy, jestliže zvláštní způsoby řízení a opatření, zejména obnovující narušené sociální vztahy a přispívající k předcházení protiprávním činům, by zřejmě nevedly k dosažení účelu tohoto zákona.
- (3) Opatření uložené podle tohoto zákona musí přihlížet k osobnosti toho, komu je ukládáno, včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, zdravotnímu stavu, jakož i jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, a musí být přiměřené povaze a závažnosti spáchaného činu. Politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let, jeho rodiny nebo rodiny, v níž žije, anebo způsob výchovy mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let nemůže být důvodem k uložení opatření podle tohoto zákona.
- (4) V řízení podle tohoto zákona je třeba postupovat s přihlédnutím k věku, zdravotnímu stavu, rozumové a mravní vyspělosti osoby, proti níž se vede, aby její další vývoj byl co nejméně ohrožen a aby projednávané činy a jejich příčiny i okolnosti, které je umožnily, byly náležitě objasněny a za jejich spáchání byla vyvozena odpovědnost podle tohoto zákona. Řízení je přitom třeba vést tak, aby působilo k předcházení dalším protiprávním činům. Orgány činné podle tohoto zákona přitom spolupracují s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí.
- (5) V řízení podle tohoto zákona je třeba chránit osobní údaje osoby, proti níž se řízení vede, a její soukromí, aby každá taková osoba byla chráněna před škodlivými vlivy, a při dodržení zásady, že je považována za nevinnou, dokud její vina nebyla prokázána zákonným způsobem.
- (6) Každé dítě mladší patnácti let nebo mladistvý, nestanoví-li tento zákon jinak, má právo na to, aby jeho čin byl projednán bez zbytečného odkladu a v přiměřené lhůtě soudem pro mládež.
- (7) Řízení podle tohoto zákona musí směřovat k tomu, aby poškozený dosáhl náhrady škody způsobené protiprávním činem, nebo se mu dostalo jiného přiměřeného zadostiučinění.
- (8) Soudci, státní zástupci, příslušníci policejních orgánů a úředníci Probační a mediační služby působící v trestních věcech mládeže musí mít zvláštní průpravu pro zacházení s mládeží.

Výkon soudnictví ve věcech mládeže

Soudnictví ve věcech mladistvých a ve věcech posuzování činů jinak trestných spáchaných dětmi mladšími patnácti let vykonávají soudy pro mládež.

Mladiství

DÍL 1

Trestní odpovědnost mladistvých

§ 5

Odpovědnost mladistvého

(1) Mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.

(2) Dopustí-li se mladistvý uvedený v odstavci 1 činu jinak trestného nebo není-li z jiných zákonných důvodů trestně odpovědný, lze vůči němu použít vedle ochranných opatření (§ 21) obdobně postupů a opatření uplatňovaných podle tohoto zákona u dětí mladších patnácti let.

§ 6

Provinění

(1) Trestný čin³⁾ spáchaný mladistvým se nazývá provinění.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, platí pro posouzení provinění spáchaného mladistvým trestní zákoník.

DÍL 2

Zánik trestnosti

§ 7

Účinná lítost

Trestnost činu, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, spáchaného mladistvým zaniká, jestliže mladistvý po spáchání činu

- a) dobrovolně odstranil nebo napravil způsobený následek, anebo se o to pokusil, zejména nahradil způsobenou škodu, učinil opatření potřebná k její náhradě nebo se jinak pokusil odčinit způsobené následky,
- b) svým chováním projevil účinnou snahu po nápravě a
- c) čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

§ 8

Promlčení trestního stíhání

(1) Trestnost činu zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí

- a) deset let, jde-li o provinění, na které trestní zákoník stanoví výjimečný trest,
- b) pět let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně deset let,
- c) tři léta u ostatních provinění.

(2) Ohledně počátku, stavení a přerušení promlčecí doby platí obdobně ustanovení trestního zákoníku. ⁴⁾

(3) Uplynutím promlčecí doby nezaniká trestnost provinění, stanoví-li tak ohledně promlčení trestných činů trestní zákoník. ⁵⁾

DÍL 3

Opatření ukládaná mladistvým

§ 9

Účel opatření

(1) Účelem opatření vůči mladistvému je především vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého se zřetelem k jím dosaženému stupni rozumového a mravního vývoje, osobním vlastnostem, k rodinné výchově a k prostředí mladistvého, z něhož pochází, i jeho ochrana před škodlivými vlivy a předcházení dalšímu páchání provinění.

(2) Ustanovení trestního zákoníku o mimořádném zvýšení trestu odnětí svobody ⁶⁾ se u mladistvých neužije.

§ 10

Druhy opatření

(1) Mladistvému lze uložit pouze tato opatření:

- a) výchovná opatření,
- b) ochranná opatření a
- c) trestní opatření.

(2) Výchovná opatření je možné mladistvému, proti němuž se řízení vede, uložit s jeho souhlasem již v průběhu tohoto řízení před rozhodnutím soudu pro mládež o vině mladistvého.

Upuštění od uložení trestního opatření

§ 11

(1) Soud pro mládež může upustit od uložení trestního opatření mladistvému, který spáchal provinění, na které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě,

a) jestliže vzhledem k povaze spáchaného činu a k dosavadnímu životu mladistvého lze důvodně očekávat, že již projednání věci před soudem pro mládež postačí k jeho nápravě,

b) dopustil-li se činu z neznalosti právních předpisů, která je zejména vzhledem k jeho věku, rozumové vyspělosti a prostředí, ve kterém žil, omluvitelná, nebo

c) jestliže soud pro mládež přijme záruku za nápravu mladistvého a má za to, že vzhledem k výchovnému vlivu toho, kdo záruku nabídl, povaze spáchaného činu a osobě mladistvého se uložení trestního opatření nejeví nutným.

(2) Upustí-li soud pro mládež od uložení trestního opatření, může věc vyřídit tím, že mladistvého napomene, anebo může požádat zákonného zástupce, opatrovníka nebo pěstouna mladistvého, jinou osobu, které byl mladistvý svěřen do péče, školu, jejímž je mladistvý žákem, nebo školské zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy (dále jen „výchovné zařízení“), v němž žije, aby na mladistvého vhodně výchovně působili použitím výchovných prostředků nebo výchovných opatření podle zvláštních právních předpisů; v takovém případě si soud pro mládež předem vyžádá jejich stanovisko. Osoby a instituce uvedené ve větě první jsou povinny o použitém výchovném prostředku nebo výchovném opatření a o jeho výsledku vyrozumět soud pro mládež.

§ 12

Soud pro mládež může upustit od uložení trestního opatření mladistvému i tehdy, jestliže

a) mladistvý spáchal provinění ve stavu vyvolaném duševní poruchou a soud pro mládež má za to, že zabezpečovací detence nebo ochranné léčení, které zároveň ukládá, zajistí nápravu mladistvého lépe než trestní opatření, nebo

b) je vůči němu užito ochranné nebo výchovné opatření a k dosažení účelu tohoto zákona není třeba uložit trestní opatření.

§ 13

Upustí-li soud pro mládež od uložení trestního opatření, hledí se na mladistvého, jako by nebyl odsouzen.

§ 14

Podmíněné upuštění od uložení trestního opatření

(1) Za podmínek uvedených v § 11 odst. 1 může soud pro mládež podmíněně upustit od uložení trestního opatření, považuje-li za potřebné po stanovenou dobu sledovat chování mladistvého.

(2) Při podmíněném upuštění od uložení trestního opatření soud pro mládež stanoví zkušební dobu až na jeden rok. Zároveň mladistvému může uložit ochranné opatření nebo výchovné opatření směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu též uloží, aby podle svých sil nahradil škodu nebo odčinil nemajetkovou újmu, kterou proviněním způsobil, nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané proviněním.

(3) Jestliže mladistvý, u něhož bylo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření, vede ve zkušební době řádný život a plněním svých povinností prokázal polepšení, může soud pro mládež uložené výchovné opatření zrušit, pokud lze očekávat, že povede řádný život i bez něj, nebo již není zapotřebí zvýšeně sledovat a kontrolovat jeho chování; toto rozhodnutí může soud pro mládež učinit nejdříve po uplynutí šesti měsíců uložené zkušební doby. Stanovená zkušební doba zůstává rozhodnutím podle věty první nedotčena.

(4) Soud pro mládež může vzhledem k okolnostem případu a osobě mladistvého ponechat podmíněné upuštění od uložení trestního opatření v platnosti i přesto, že mladistvý zavinil uložení trestního opatření, a

- a) stanovit nad mladistvým dohled, pokud nebyl již uložen,
- b) přiměřeně prodloužit zkušební dobu, ne však o více než jeden rok, nebo
- c) stanovit dosud neuložená výchovná opatření uvedená v § 15 až 20 směřující k tomu, aby mladistvý vedl řádný život.

(5) Na výkon dohledu se použije obdobně § 16.

(6) Jestliže mladistvý, u něhož bylo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření, vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým opatřením, vysloví soud pro mládež, že se osvědčil; jinak rozhodne o uložení trestního opatření, a to popřípadě již během zkušební doby.

(7) Neučinil-li soud do jednoho roku od uplynutí zkušební doby rozhodnutí podle odstavce 6, aniž na tom měl mladistvý, u něhož bylo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření, vinu, má se za to, že se osvědčil.

(8) Bylo-li vysloveno, že se mladistvý, u něhož bylo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření, osvědčil, anebo má-li se za to, že se osvědčil, hledí se na něj, jako by nebyl odsouzen.

DÍL 4

Výchovná opatření

§ 15

Ukládání a druhy výchovných opatření

(1) Při upuštění od trestního opatření nebo podmíněném upuštění od trestního opatření mohou být k dosažení účelu tohoto zákona uložena mladistvému výchovná opatření. Dovoluje-li to jejich povaha, je možné použít vůči mladistvému výchovného opatření i vedle uloženého ochranného nebo trestního opatření nebo v souvislosti se zvláštními způsoby řízení. Výchovná opatření lze uložit nejdéle na dobu současně stanovené zkušební doby u podmíněného odsouzení nebo podmíněného odložení peněžitého opatření; jsou-li ukládána samostatně nebo

vedle jiného ochranného nebo trestního opatření, lze je uložit nejdéle na dobu tří let.

(2) Výchovními opatřeními jsou

- a) dohled probačního úředníka,
- b) probační program,
- c) výchovné povinnosti,
- d) výchovná omezení,
- e) napomenutí s výstrahou.

(3) Výchovní opatření může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce ukládat se souhlasem osoby, proti níž se řízení vede, již v průběhu trestního řízení, a to nejdéle do jeho pravomocného skončení. Mladistvý může kdykoli v průběhu řízení až do jeho pravomocného skončení svůj souhlas odvolat prohlášením adresovaným soudu pro mládež a v přípravném řízení státnímu zástupci, který vede řízení. Výkon výchovného opatření tím končí.

(4) Výchovní opatření usměrňují způsob života mladistvého, a tím podporují a zajišťují jeho výchovu.

(5) Jestliže se ukáže, že úplné nebo včasné plnění výchovného opatření je pro mladistvého nemožné nebo je nelze na něm spravedlivě požadovat, soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce nařízené výchovné opatření zruší nebo změní. V ostatních případech může soud pro mládež zrušit uložené výchovné opatření nejdříve po uplynutí jedné třetiny doby, na kterou bylo uloženo, nejdříve však po uplynutí šesti měsíců jeho trvání. Stanovená zkušební doba zůstává rozhodnutím podle věty druhé nedotčena.

(6) Zjistí-li soud pro mládež, že jsou dány důvody pro nařízení ústavní výchovy podle občanského zákoníku, dá obecnému soudu podnět k zahájení řízení.

§ 16

Dohled probačního úředníka

(1) Dohledem probačního úředníka se rozumí pravidelné sledování chování mladistvého v jeho rodině a způsobu výchovného působení rodičů na něj, kontrola dodržování uloženého probačního programu a výchovných povinností a omezení uložených mladistvému soudem pro mládež a v přípravném řízení státním zástupcem nebo vyplývajících ze zákona a jeho pozitivní vedení probačním úředníkem k životu v souladu se zákonem.

(2) Účelem dohledu probačního úředníka je:

- a) sledování a kontrola chování mladistvého, zaměřená na zajištění ochrany společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti,
- b) odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.

(3) Mladistvý, kterému byl uložen dohled probačního úředníka, je povinen

- a) spolupracovat s probačním úředníkem způsobem, který mu probační úředník stanoví na základě vytvořeného

a) spolupracovat s probačním úředníkem způsobem, který mu probační úředník stanoví na základě vytvořeného probačního plánu dohledu,

b) dostavovat se k probačnímu úředníkovi ve lhůtách, které mu budou stanoveny probačním úředníkem; při stanovení těchto lhůt probační úředník přihlédne k poměrům mladistvého, jeho životní situaci v době výkonu dohledu i k prostředí, v němž žije,

c) informovat probačního úředníka o svém pobytu, zaměstnání, dodržování uložených výchovných omezení nebo povinností a jiných důležitých okolnostech pro výkon dohledu určených probačním úředníkem,

d) nebránit probačnímu úředníkovi ve vstupu do obydlí.

§ 17

Probační program

(1) Probačním programem se rozumí zejména program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, a to s různým režimem omezení v běžném způsobu života, který směřuje k tomu, aby se mladistvý vyhnul chování, které by bylo v rozporu se zákonem, a k podpoře jeho vhodného sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi ním a poškozeným. Ministerstvo spravedlnosti vede seznam probačních programů, do kterého zapisuje probační programy poskytované Probační a mediační službou a po schválení ministrem spravedlnosti i jiné probační programy.

(2) Soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce může uložit mladistvému povinnost podrobit se probačnímu programu podle odstavce 1, jestliže

a) je vhodný vzhledem k potřebám mladistvého a zájmům společnosti,

b) je mu poskytnuta dostatečná možnost seznámit se s obsahem probačního programu a

c) mladistvý souhlasí se svou účastí na něm.

(3) Mladistvému se zpravidla uloží, aby podle svých sil nahradil škodu nebo odčinil nemajetkovou újmu, kterou proviněním způsobil, nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané proviněním.

§ 18

Výchovné povinnosti

(1) Soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce může mladistvému uložit výchovnou povinnost, kterou stanoví, aby zejména

a) bydlel s rodičem nebo jiným dospělým, který je odpovědný za jeho výchovu,

b) jednorázově nebo ve splátkách zaplatil přiměřenou peněžitou částku, kterou zároveň určí, na peněžitou pomoc obětím trestné činnosti poskytovanou podle zvláštního zákona,

- c) vykonal bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost určitého druhu,
- d) usiloval o vyrovnání s poškozeným,
- e) nahradil podle svých sil škodu způsobenou proviněním anebo jinak přispěl k odstranění následku provinění,
- f) podrobil se léčení závislosti na návykových látkách, které není ochranným léčením nebo zabezpečovací detencí podle trestního zákoníku,
- g) podrobil se ve svém volném čase vhodnému programu sociálního výcviku, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, rekvalifikačnímu nebo jinému vhodnému programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, který není probačním programem.

(2) Výchovná povinnost zaplatit peněžitou částku se uloží, jestliže lze předpokládat, že peněžitá částka bude zaplacená z peněžitých prostředků, s nimiž smí mladistvý samostatně nakládat. Soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce může stanovit, že peněžitá částka bude zaplacená v přiměřených měsíčních splátkách.

(3) Vykonání společensky prospěšné činnosti určitého druhu smí být mladistvému uloženo jen tak, aby nenarušilo jeho přípravu na budoucí povolání, především plnění povinností souvisejících se vzdělávacím programem školy, nebo výkon povolání či zaměstnání, a na dobu nejvýše čtyř hodin denně, osmnácti hodin týdně a šedesáti hodin celkem.

(4) Při ukládání výchovné povinnosti podle odstavce 1 písm. c) a g) soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce přihlédne ke zdravotní způsobilosti mladistvého.

§ 19

Výchovná omezení

(1) Soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce může mladistvému uložit výchovné omezení, kterým stanoví, aby zejména

- a) nenavštěvoval určité akce, zařízení nebo jiné pro mladistvého nevhodné prostředí,
- b) nestýkal se s určitými osobami,
- c) nezdržoval se na určitém místě,
- d) nepřechovával předměty, které by mohly sloužit k páčání dalších provinění,
- e) neužíval návykové látky,
- f) neúčastnil se hazardních her, sázek a hraní na výherních hracích přístrojích,
- g) neměnil bez předchozího ohlášení probačnímu úředníkovi místo svého pobytu,
- h) neměnil bez předchozího oznámení probačnímu úředníkovi bezdůvodně svoje zaměstnání.

(2) Výchovné omezení podle odstavce 1 písm. a), b), c), d) a g) smí být mladistvému uloženo jen tak, aby nenarušilo

jeho přípravu na budoucí povolání, především plnění povinností souvisejících se vzdělávacím programem školy, nebo výkon povolání či zaměstnání.

§ 20

Napomenutí s výstrahou

(1) Napomenutím s výstrahou soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce mladistvému v přítomnosti jeho zákonného zástupce nebo opatrovníka důrazně vytkne protiprávnost jeho činu a upozorní ho na konkrétní důsledky, jež mu hrozí podle tohoto zákona v případě, že by v budoucnu páchal další trestnou činnost.

(2) Je-li to účelné a vhodné, může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce při vyslovení napomenutí s výstrahou současně požádat zákonného zástupce, opatrovníka nebo pěstouna mladistvého, jinou osobu, které by mladistvý svěřen do péče, školu, jejímž je mladistvý žákem, nebo výchovné zařízení, v němž žije, aby na mladistvého vhodně výchovně působili použitím výchovných prostředků nebo výchovných opatření podle zvláštních právních předpisů; v takovém případě si soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce předem vyžádá jejich stanovisko. Osoby a instituce uvedené ve větě první jsou povinny o použitím výchovném prostředku nebo výchovném opatření a o jeho výsledku vyrozumět soud pro mládež nebo státního zástupce.

(3) Pokud soud pro mládež vyslovil mladistvému napomenutí s výstrahou, hledí se na mladistvého, jako by nebyl odsouzen.

DÍL 5

Ochranná opatření

§ 21

Druhy ochranných opatření

(1) Ochrannými opatřeními jsou ochranné léčení⁸⁾, zabezpečovací detence^{8a)}, zabrání věci⁹⁾, zabrání části majetku³⁷⁾ a ochranná výchova. Jejich účelem je kladně ovlivnit duševní, mravní a sociální vývoj mladistvého a chránit společnost před pácháním provinění mladistvými.

(2) Ochrannou výchovu lze uložit pouze podle tohoto zákona, ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabrání věci a zabrání části majetku se ukládají podle trestního zákoníku¹⁰⁾.

§ 22

Ochranná výchova

(1) Soud pro mládež může mladistvému uložit ochrannou výchovu, pokud

- a) o výchovu mladistvého není náležitě postaráno a nedostatek řádné výchovy nelze odstranit v jeho vlastní rodině nebo v rodině, v níž žije,

- b) dosavadní výchova mladistvého byla zanedbána, nebo
- c) prostředí, v němž mladistvý žije, neposkytuje záruku jeho náležitě výchovy,

a nepostačuje uložení výchovných opatření.

(2) Ochranná výchova potrvá, dokud to vyžaduje její účel, nejdéle však do dovršení osmnáctého roku věku mladistvého; vyžaduje-li to zájem mladistvého, může soud pro mládež ochrannou výchovu prodloužit do dovršení jeho devatenáctého roku.

(3) Není-li možné ochrannou výchovu ihned vykonat, nařídí soud pro mládež do doby jejího zahájení dohled probačního úředníka. Na výkon dohledu se použije obdobně § 16.

(4) Od výkonu ochranné výchovy soud pro mládež upustí, pominou-li před jejím započítím důvody, pro něž byla uložena.

§ 23

Podmíněné umístění mimo zařízení pro výkon ochranné výchovy

(1) Jestliže převýchova mladistvého pokročila do té míry, že lze očekávat, že i bez omezení, kterým je podroben během výkonu ochranné výchovy, se bude řádně chovat a pracovat, avšak dosud nepominuly všechny okolnosti, pro něž byla ochranná výchova uložena, může soud rozhodnout o podmíněném umístění mladistvého mimo takové výchovné zařízení. Přitom může mladistvému uložit dohled probačního úředníka nebo jiné výchovné opatření. Na výkon dohledu se použije obdobně § 16.

(2) Nesplní-li mladistvý očekávání, že bez omezení, jimž byl podroben ve výchovném zařízení, kde vykonával ochrannou výchovu, se bude řádně chovat, soud pro mládež podmíněné umístění mimo výchovné zařízení zruší a rozhodne, že se ve výkonu ochranné výchovy pokračuje.

DÍL 6

Trestní opatření

§ 24

Druhy trestních opatření

(1) Za spáchané provinění může soud pro mládež mladistvému uložit pouze tato trestní opatření:

- a) obecně prospěšné práce,
- b) peněžitě opatření,
- c) peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu,

- d) propadnutí věci,
- e) zákaz činnosti,
- f) zákaz držení a chovu zvířat,
- g) vyhoštění,
- h) domácí vězení,
- i) zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- j) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněně odsouzení),
- k) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- l) odnětí svobody nepodmíněné.

(2) Trestní opatření uložené podle tohoto zákona v návaznosti na trestní zákoník musí vzhledem k okolnostem případu a osobě i poměrům mladistvého napomáhat k vytváření vhodných podmínek pro další vývoj mladistvého; výkonem trestního opatření nesmí být ponížena lidská důstojnost.

§ 25

Ukládání trestního opatření

(1) Při výměře trestního opatření se jako k polehčující okolnosti přihlédne zejména k tomu, že mladistvý

- a) úspěšně vykonal probační program nebo jiný vhodný program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého,
- b) poskytl zadostiučinění poškozenému, nahradil úplně nebo alespoň částečně způsobenou škodu, odčinil nebo alespoň zmírnil újmu, kterou mu způsobil, a přičinil se o obnovení právních a společenských vztahů, které narušil svým chováním, nebo
- c) po spáchání provinění se choval tak, že lze důvodně předpokládat, že se v budoucnu již trestné činnosti nedopustí.

(2) Při stanovení druhu trestního opatření a jeho výměry soud pro mládež přihlédne také k tomu, že mladistvý spáchal provinění ve stavu zmenšené přičetnosti, který si přivodil vlivem návykové látky.

(3) Ukládá-li soud pro mládež úhrnné nebo souhrnné trestní opatření mladistvému, který spáchal provinění jednak před tím, než překročil osmnáctý rok svého věku, jednak po tom, co tento věk dovršil, postupuje podle ustanovení o úhrnném nebo souhrnném trestu,¹¹⁾ popřípadě o upuštění od uložení souhrnného nebo dalšího trestu,¹²⁾ přičemž se hranice trestních sazeb u provinění spáchaných před tím, než mladistvý překročil osmnáctý rok, posuzují podle tohoto zákona.

Obecně prospěšné práce, domácí vězení, zákaz činnosti, zákaz držení a chovu zvířat, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a vyhoštění

(1) Za podmínek stanovených v trestním zákoníku může soud pro mládež uložit mladistvému obecně prospěšné práce¹³⁾ s přihlédnutím k jeho stanovisku k možnosti jejich uložení, které je povinen zjistit; horní hranice sazby tohoto trestního opatření u mladistvého nesmí převyšovat polovinu horní hranice stanovené v trestním zákoníku. Obecně prospěšné práce nesmí vzhledem ke své povaze nebo okolnostem, za kterých jsou vykonávány, ohrožovat zdraví, bezpečnost nebo mravní vývoj mladistvých. Soud pro mládež může vedle trestního opatření obecně prospěšných prací uložit i vhodná výchovná opatření.

(2) Za podmínek stanovených v trestním zákoníku může soud pro mládež uložit mladistvému domácí vězení. Horní hranice sazby tohoto trestního opatření u mladistvého nesmí převyšovat polovinu horní hranice stanovené v trestním zákoníku. Náhradní trestní opatření odnětí svobody stanoví soud pro mládež až na šest měsíců, náhradní trestní opatření odnětí svobody však nesmí přesahovat horní hranici trestní sazby snížené podle § 31. Soud pro mládež může vedle trestního opatření domácího vězení uložit i vhodná výchovná opatření. Rozhodne-li soud pro mládež o ponechání trestního opatření domácího vězení v platnosti, může prodloužit dobu výkonu tohoto trestního opatření až o šest měsíců, přičemž celková délka trestního opatření domácího vězení nesmí převyšovat jeden rok.

(3) Zákaz činnosti a zákaz držení a chovu zvířat může soud pro mládež mladistvému uložit, není-li to na překážku přípravě na jeho povolání, přičemž horní hranice sazby nesmí převyšovat pět let. Soud pro mládež může vedle trestního opatření zákazu činnosti a zákazu držení a chovu zvířat uložit i vhodná výchovná opatření.

(4) Za podmínek stanovených v trestním zákoníku^{13a)} může soud pro mládež mladistvému uložit zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, přičemž horní hranice sazby nesmí převyšovat pět let. Soud pro mládež může vedle trestního opatření zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce uložit i vhodná výchovná opatření.

(5) Vyhoštění ve výměře od jednoho do pěti let může soud pro mládež uložit jen za podmínek stanovených v trestním zákoníku¹⁴⁾; u mladistvého, který je občanem Evropské unie, musí být navíc splněna podmínka, že neuložením tohoto druhu trestního opatření by došlo k vážnému ohrožení bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku, nebo že vyhoštění je v nejlepším zájmu takového mladistvého. Při ukládání vyhoštění přihlédne soud pro mládež též k nejlepšimu zájmu mladistvého, zejména k rodinným a osobním poměrům mladistvého a dbá toho, aby tímto trestním opatřením nebyl vydán nebezpečí zpustnutí.

§ 27

Peněžitě opatření

(1) Peněžitě opatření se ukládá za podmínek stanovených v trestním zákoníku¹⁵⁾, je-li mladistvý výdělečně činný nebo jeho majetkové poměry uložení takového trestního opatření umožňují. Soud pro mládež může vedle peněžitě opatření uložit i vhodná výchovná opatření.

(2) Soud pro mládež uloží peněžitě opatření v rozmezí od deseti do třistašedesátipěti denních sazeb.

(3) Denní sazba činí nejméně 100 Kč a nejvíce 5 000 Kč.

(4) Počet denních sazeb nesmí ani spolu s uloženým trestním opatřením odnětí svobody a náhradním trestním opatřením odnětí svobody za trestní opatření domácího vězení přesahovat horní hranici trestní sazby snížené podle § 31 odst. 1.

(5) Při přeměně peněžitého opatření v trestní opatření odnětí svobody se každá zcela nezaplacená částka odpovídající jedné denní sazbě počítá za jeden den odnětí svobody.

(6) Soud pro mládež může po právní moci rozhodnutí o uložení peněžitého opatření rozhodnout po vyjádření mladistvého, že jeho zaplacení nebo nevykonaný zbytek bude nahrazen tím, že mladistvý vykoná obecně prospěšnou činnost v rámci probačního programu podle § 17 odst. 1, 2 pro tento účel zřízeného, nebo společensky prospěšnou činnost v rámci výchovné povinnosti podle § 18 odst. 1 písm. c).

§ 28

Peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu

(1) Soud pro mládež může podmíněně odložit výkon peněžitého opatření,

a) jestliže vzhledem k osobě mladistvého, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém žije a pracuje, a k okolnostem případu má důvodně za to, že účelu trestního opatření bude dosaženo i bez jeho výkonu, nebo

b) jestliže přijme záruku za nápravu mladistvého a vzhledem k výchovnému vlivu toho, kdo záruku nabídl, má důvodně za to, že účelu trestního opatření bude dosaženo i bez jeho výkonu.

(2) Povolení podmíněného odložení výkonu peněžitého opatření se netýká výkonu ostatních trestních opatření uložených vedle tohoto trestního opatření, pokud není v rozsudku stanoveno jinak.

§ 29

Zkušební doba

(1) Při podmíněném odložení výkonu peněžitého opatření stanoví soud pro mládež zkušební dobu až na tři léta; zkušební doba počíná právní mocí rozsudku.

(2) Podmíněně odsouzenému mladistvému může soud pro mládež uložit výchovná opatření.

(3) Doba, po kterou podmíněně odsouzený mladistvý vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, se započítá do zkušební doby nově stanovené při podmíněném odložení výkonu peněžitého opatření pro týž skutek nebo do zkušební doby stanovené při uložení úhrnného nebo souhrnného trestního opatření.

§ 30

Rozhodnutí o osvědčení

- (1) Jestliže mladistvý, kterému byl podmíněně odložen výkon peněžitého opatření, vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud pro mládež, že se osvědčil; jinak rozhodne, a to popřípadě již během zkušební doby, že se peněžitě opatření vykoná.
- (2) Jestliže byla záruka za nápravu mladistvého, kterému byl podmíněně odložen výkon peněžitého opatření, odvolána tím, kdo ji poskytl, přezkoumá soud pro mládež chování mladistvého během zkušební doby, a shledá-li, že podmíněně odložení výkonu peněžitého opatření neplní své poslání, rozhodne, že se peněžitě opatření vykoná; jinak podmíněně odložení výkonu peněžitého opatření ponechá v platnosti.
- (3) Neučiní-li soud pro mládež do roka od uplynutí zkušební doby rozhodnutí podle odstavce 1, aniž na tom měl vinu mladistvý, kterému byl podmíněně odložen výkon peněžitého opatření, má se za to, že se mladistvý osvědčil.
- (4) Bylo-li vysloveno, že se mladistvý, kterému byl podmíněně odložen výkon peněžitého opatření, osvědčil, anebo má-li se za to, že se osvědčil, hledí se něj, jako by nebyl odsouzen.

§ 31

Odnětí svobody

- (1) Trestní sazby odnětí svobody stanovené v trestním zákoníku se u mladistvých snižují na polovinu, přičemž však horní hranice trestní sazby nesmí převyšovat pět let a dolní hranice jeden rok.
- (2) Nepodmíněné odnětí svobody může soud pro mládež mladistvému uložit jen tehdy, jestliže by s ohledem na okolnosti případu, osobu mladistvého nebo předchozí použitá opatření uložení jiného trestního opatření zjevně nepostačovalo k dosažení účelu tohoto zákona.
- (3) V případě, že mladistvý spáchal provinění, za které trestní zákoník dovoluje uložení výjimečného trestu, a že povaha a závažnost provinění je vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku mimořádně vysoká, může soud pro mládež uložit mladistvému odnětí svobody na pět až deset let, má-li za to, že by odnětí svobody v rozmezí uvedeném v odstavci 1 k dosažení účelu trestního opatření nepostačovalo.
- (4) Nepodmíněné odnětí svobody se u mladistvých, kteří nepřekročili devatenáctý rok svého věku, vykonává odděleně od ostatních odsouzených ve věznicích nebo ve zvláštních odděleních pro mladistvé.
- (5) Ukládá-li soud pro mládež nepodmíněné odnětí svobody mladistvému, který již dovršil devatenáctý rok věku, může s přihlédnutím zejména k délce ukládaného odnětí svobody a ke stupni a povaze narušení mladistvého rozhodnout, že mladistvý toto trestní opatření vykoná ve věznici pro ostatní odsouzené; učiní-li takové rozhodnutí, musí zároveň rozhodnout, do kterého typu věznice bude odsouzený pro další výkon nepodmíněného odnětí svobody zařazen.

§ 32

Mimořádné snížení odnětí svobody

Má-li soud pro mládež vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům mladistvého za to, že by použit trestní sazby odnětí svobody stanovené trestním zákoníkem bylo pro mladistvého nepřiměřeně přísné a že lze účelu trestního opatření dosáhnout i odnětím svobody kratšího trvání, může snížit trestní opatření odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby zákonem stanovené bez omezení uvedeného v trestním zákoníku.¹⁶⁾

§ 33

Podmíněné odsouzení a podmíněné odsouzení s dohledem

(1) Při podmíněném odsouzení¹⁸⁾ mladistvého nebo jeho podmíněném odsouzení k odnětí svobody s dohledem¹⁹⁾ stanoví soud pro mládež zkušební dobu na jeden rok až tři léta, nikoliv však na dobu kratší, než je délka podmíněně odloženého trestního opatření odnětí svobody. Současně může soud pro mládež uložit i výchovná opatření.

(2) Stanoví-li soud pro mládež, aby se mladistvý ve stanovené části zkušební doby, navazující na počátek zkušební doby, zdržoval ve stanoveném časovém období v určeném obydlí nebo jeho části, celková doba trvání pobytu mladistvého v určeném obydlí nebo jeho části nesmí přesáhnout šest měsíců, a to i v případě stanovení delší zkušební doby.

(3) Soud pro mládež může vzhledem k okolnostem případu a osobě mladistvého ponechat podmíněné odsouzení v platnosti i přesto, že mladistvý odsouzený zavinil příčinu k nařízení výkonu trestního opatření odnětí svobody, a

- a) stanovit nad mladistvým odsouzeným dohled, pokud nebyl již uložen,
- b) přiměřeně prodloužit zkušební dobu, ne však o více než dvě léta, přičemž nesmí překročit horní hranici zkušební doby v trvání pěti let,²⁰⁾
- c) uložit další výchovné opatření uvedené v § 15 až 20 směřující k tomu, aby vedl řádný život, nebo
- d) stanovit, aby se mladistvý zdržoval v určeném obydlí nebo jeho části podle odstavce 2.

(4) Na výkon dohledu se užije obdobně ustanovení § 16.

§ 34

Promlčení výkonu trestního opatření

(1) Uložené trestní opatření nelze vykonat po uplynutí promlčecí doby, jež činí pět let, a bylo-li uloženo výjimečně trestní opatření odnětí svobody nad pět let až do deseti let, činí promlčecí doba deset let.

(2) Ohledně počátku, stavení a přerušování promlčecí doby platí ustanovení trestního zákoníku.²¹⁾

(3) Výkon trestního opatření uloženého pro trestné činy, o nichž tak stanoví trestní zákoník,²²⁾ se nepromlčuje.

§ 35

Zahlázení odsouzení

(1) Na mladistvého, kterému bylo uloženo nebo rozhodnutím prezidenta republiky zmírněno nebo prominuto trestní opatření odnětí svobody v délce nepřevyšující jeden rok, se hledí jako by nebyl odsouzen, jakmile bylo vykonáno nebo bylo od výkonu takového trestního opatření nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno.

(2) O tom, zda se zahlašuje odsouzení mladistvého k odnětí svobody, na které se nevztahuje odstavec 1, rozhodne soud pro mládež, přihlížející k jeho chování ve výkonu odnětí svobody, po výkonu tohoto trestního opatření. Bylo-li trestní opatření odnětí svobody podle rozhodnutí prezidenta republiky zmírněno, soud pro mládež takto postupuje poté, co byl mladistvý po výkonu zmírněného odnětí svobody propuštěn na svobodu.

(3) Vyslovil-li soud pro mládež, že se mladistvý podmíněně propuštěný z výkonu trestního opatření odnětí svobody osvědčil, hledí se na něho, jako by nebyl odsouzen.

(4) Na mladistvého, kterému bylo uloženo peněžitě opatření, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile bylo vykonáno nebo bylo od výkonu tohoto trestního opatření nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno.

(5) Na mladistvého, kterému bylo uloženo propadnutí věci, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile nabyl právní moci rozsudek, jímž bylo toto trestní opatření uloženo.

(6) Na mladistvého, kterému bylo uloženo trestní opatření domácího vězení nebo zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile bylo takové trestní opatření vykonáno nebo bylo od výkonu trestního opatření nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno.

(7) Na mladistvého, kterému bylo uloženo trestní opatření vyhoštění, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile uplyne doba, na kterou bylo uloženo.

DÍL 7

Řízení v trestních věcech mladistvých

ODDÍL 1

Soud a osoby na řízení zúčastněné

§ 36

Osobní a odborné předpoklady

V řízení proti mladistvým je třeba dbát toho, aby vyšetřování, projednávání i rozhodování jejich trestních věcí bylo svěřováno osobám, jejichž znalost otázek souvisejících s výchovou mládeže zaručí splnění výchovného účelu řízení. Orgány činné podle tohoto zákona postupují ve spolupráci s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí a s Probační a mediační službou.

§ 37

Místní příslušnost

(1) Řízení koná soud pro mládež, v jehož obvodu mladistvý bydlí, a nemá-li stálé bydliště, soud, v jehož obvodu se zdržuje nebo pracuje.

(2) Nelze-li žádné takové místo zjistit nebo jsou-li mimo území České republiky, koná řízení soud pro mládež, v jehož obvodu bylo provinění spácháno; jestliže nelze místo činu zjistit, koná řízení soud pro mládež, v jehož obvodu čin vyšel najevo.

§ 38

Společné řízení

(1) O všech proviněních mladistvého a proti všem mladistvým, jejichž provinění spolu souvisí, se koná společné řízení, pokud to je vhodné z hlediska všestranného a objektivního objasnění věci, hospodárnosti a rychlosti řízení s přihlédnutím k osobám mladistvých, ohledně nichž se koná společné řízení.

(2) Pouze výjimečně lze konat společné řízení proti mladistvému a dospělému, jestliže je to nutné pro všestranné a objektivní objasnění věci a není to na újmu mladistvého. Takové společné řízení koná soud pro mládež, a pokud jde o mladistvého, užije se i ve společném řízení ustanovení tohoto zákona.

(3) Nejsou-li splněny podmínky uvedené v odstavci 2 a byla-li podána společná obžaloba na mladistvého a dospělého, vyloučí soud pro mládež věc dospělého a postoupí ji příslušnému obecnému soudu.

§ 39

Postoupení věci

Vyžaduje-li to prospěch mladistvého, může příslušný soud postoupit věc soudu pro mládež, u něhož je konání trestního řízení se zřetelem na zájmy mladistvého nejúčelnější.

§ 40

Spolupráce s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, se zájmovými sdruženími občanů a s osobami realizujícími probační programy

(1) Orgány činné podle tohoto zákona a úředníci Probační a mediační služby spolupracují s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí, zájmovými sdruženími občanů a s osobami realizujícími probační programy, aby posílili výchovné působení řízení ve věcech mladistvých, vytvořili podmínky pro individuální přístup k řešení jednotlivých věcí, včas reagovali na potřeby a zájmy mladistvých a poškozených osob i všech dalších subjektů dotčených trestnou činností a také tímto způsobem trestné činnosti zamezovali a jí předcházeli. Do řešení jednotlivých provinění podle tohoto zákona zapojují též zájmová sdružení občanů a jiné subjekty působící ve společenském prostředí mladistvého, v němž došlo k provinění, a blízké sociální okolí obviněného a poškozeného.

(2) Zájmová sdružení občanů a osoby realizující probační i jiné programy nebo věnující se sociální práci mohou způsobem stanoveným v zákoně upozorňovat orgány činné podle tohoto zákona a příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí na skutečnosti nasvědčující tomu, že bylo spácháno provinění, a dávat tak podnět k vhodné reakci na něj. Zároveň se mohou podílet na výkonu soudních rozhodnutí a spolupůsobit při nápravě mladistvých a při vytváření jejich vhodného sociálního zázemí.

ODDÍL 2

Provádění úkonů řízení ve věcech mladistvých

§ 41

Způsob provádění úkonů řízení ve věcech mladistvých

(1) Při provádění úkonů řízení ve věcech mladistvých se musí jednat s osobami na úkonu zúčastněnými tak, jak to vyžaduje význam a výchovný účel řízení; vždy je nutno šetřit jejich osobnosti. Při jednání s mladistvými se musí s přihlédnutím k jejich věku a duševní vyspělosti postupovat tak, aby nedošlo k narušení jejich psychické a sociální rovnováhy a jejich další vývoj byl co nejméně ohrožen.

(2) Úkony přípravného řízení, kterých se účastní mladistvý, provede zpravidla policejní orgán určený k úkonům v trestních věcech mladistvých osob, státní zástupce specializovaný na věci mládeže nebo soudce soudu pro mládež, ledaže nelze zajistit provedení úkonu takovým orgánem činným podle tohoto zákona a provedení úkonu nelze odložit. To platí i o provádění dožádání.

ODDÍL 3

Mladistvý

§ 42

Práva mladistvého

(1) Mladistvý má právo na zacházení přiměřené jeho věku, duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu.

(2) Všechny orgány činné podle tohoto zákona jsou povinny vždy mladistvého poučit o jeho právech a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění.

(3) Mladistvého je třeba též poučit o

- a) stadiích trestního řízení a úloze orgánů činných podle tohoto zákona během těchto stadií,
- b) právu zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého být poučen o právech, která mladistvému náleží,
- c) právu zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého zúčastnit se těch úkonů, kterých se může podle zákona zúčastnit mladistvý,
- d) ochraně jeho soukromí v trestním řízení,

e) povinnosti orgánů činných podle tohoto zákona se zvláštní pečlivostí objasňovat a dokazovat příčiny jeho provinění a skutečnosti významné pro posouzení jeho osobních, rodinných i jiných poměrů a

f) nutnosti konat hlavní líčení a veřejné zasedání v jeho přítomnosti, nejde-li o řízení proti uprchlému.

(4) Ve vhodných případech je třeba mladistvého poučit i o

a) tom, že může být vzat do vazby jedině tehdy, nelze-li účelu vazby dosáhnout jinak, že rozhodnutí o vzetí do vazby musí být řádně odůvodněno, dále o trvání vazby, o přezkoumávání důvodů vazby a o možnostech nahrazení vazby jiným opatřením a

b) podmínkách pro podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání nebo odstoupení od trestního stíhání.

§ 42a

Nutná obhajoba mladistvého

(1) Mladistvý musí mít obhájce

a) od okamžiku, kdy podává vysvětlení jako podezřelý nebo jsou proti němu jiným než utajovaným způsobem prováděny jiné úkony podle tohoto zákona nebo trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze podání vysvětlení nebo provedení jiného úkonu odložit a vyrozumění obhájce o něm zajistit,

b) ve vykonávacím řízení, rozhoduje-li soud pro mládež ve veřejném zasedání, nebo

c) v řízení o stížnosti pro porušení zákona, v řízení o dovolání a v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení, rozhoduje-li soud pro mládež ve veřejném zasedání,

a to do dovršení osmnácti let věku.

(2) V případě podle odstavce 1 písm. a) musí mít mladistvý obhájce až do dovršení jednadvaceti let věku, považuje-li to soud a v přípravném řízení státní zástupce za vhodné s přihlédnutím k dosaženému stupni rozumové a mravní vyspělosti mladistvého a okolnostem případu.

§ 43

Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého

(1) Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého je oprávněn mladistvého zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za mladistvého návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit mladistvý. Ve prospěch mladistvého může zákonný zástupce nebo opatrovník tato práva vykonávat i proti jeho vůli. Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého má také právo klást vyslýchaným osobám otázky, nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odst. 2 trestního řádu, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie

spisů a jejich částí. Orgány činné podle tohoto zákona jsou povinny bez zbytečného odkladu poučit zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého o právech, která mladistvému náleží; pominou-li důvody pro ustanovení opatrovníka podle odstavce 2, poučí se zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého o těch právech mladistvého, která lze v probíhajícím stadiu trestního řízení uplatnit.

(2) V případě, že je nebezpečí z prodlení a zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého nemůže vykonávat svá práva uvedená v odstavci 1 nebo nebyl-li opatrovník ustanoven, ačkoli jsou dány důvody pro jeho ustanovení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví k výkonu těchto práv mladistvému opatrovníka. Předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce ustanoví opatrovníkem osobu navrženou mladistvým; pokud mladistvý žádnou osobu nenavrhne nebo navrhne-li osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že nebude řádně hájit jeho zájmy, ustanoví předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce jinou vhodnou osobu, kterou může být zejména osoba blízká, zaměstnanec orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže anebo advokát. Jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též mladistvému. Proti usnesení o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

§ 44

Obhájce mladistvého

(1) Obhájcem mladistvého nemůže být ten, kdo současně zastupuje osobu, jejíž zájmy si odporují se zájmy mladistvého, a ten, kdo byl mladistvému jako obhájce takovou osobou zvolen.

(2) Neužije-li mladistvý práva zvolit si obhájce a nezvolí-li mu ho ani jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, může mu ho zvolit jeho příbuzný v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, manžel, partner, druh, jakož i zúčastněná osoba. Jestliže mladistvý nepřekročil osmnáctý rok svého věku, mohou tak tyto osoby učinit i proti jeho vůli.

(3) Mladistvý si může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného.

(4) Obhájce mladistvého, který není plně svéprávný, může vykonávat práva uvedená v § 41 odst. 2 a 3 trestního řádu i proti vůli mladistvého.

ODDÍL 4

Poškozený

§ 45

Zájmy a práva poškozeného

(1) Orgány činné podle tohoto zákona jsou povinny přihlížet k oprávněným zájmům poškozeného, poučit ho o jeho právech a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění; státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu posoudí vhodnost a účelnost některého ze zvláštních způsobů řízení vedoucích mimo jiné k náhradě škody nebo jinému odčinění škodlivých následků činu.

(2) Poškozený, jehož adresa pobytu, sídla nebo místa podnikání je známa, musí být příslušným orgánem činným podle tohoto zákona vyrozuměn, jestliže mladistvý prohlásí, že je připraven škodu vzniklou činem nahradit, jinak odčinit nebo přispět k narovnání škodlivých následků činu. Totéž platí v případě, že mladistvý na sebe vezme povinnost, která se bezprostředně dotýká zájmů poškozeného.

ODDÍL 5

Zvláštní ustanovení o vazbě a zadržení mladistvého

§ 46

Vazba mladistvého

(1) Mladistvý může být vzat do vazby jedině tehdy, nelze-li účelu vazby dosáhnout jinak.

(2) O zadržení, zatčení nebo vzetí do vazby mladistvého je třeba bez zbytečného odkladu vyrozumět jeho zákonného zástupce nebo opatrovníka, pěstouna mladistvého, jinou osobu, které byl mladistvý svěřen do péče, jeho zaměstnavatele, příslušné středisko Probační a mediační služby a příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí; jde-li o mladistvého, kterému byla uložena ochranná výchova, vyrozumí se o tom výchovné zařízení, ve kterém vykonává ochranou výchovu. Namísto zákonného zástupce nebo opatrovníka, kteří nemohou mladistvého zastupovat pro střet zájmů, se vyrozumí, je-li to v zájmu mladistvého, opatrovník ustanovený podle § 43 odst. 2. Zaměstnavatel mladistvého se vyrozumí pouze, prohlásí-li mladistvý, popřípadě jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, že s takovým vyrozuměním souhlasí.

§ 47

Trvání vazby

(1) Vazba v řízení ve věcech mladistvých nesmí trvat déle než dva měsíce, a jde-li o zvláště závažné provinění ²³⁾ nesmí trvat déle než šest měsíců. Po uplynutí této doby může být vazba výjimečně prodloužena až o další dva měsíce a v řízení o zvláště závažném provinění až o dalších šest měsíců, pokud nebylo možné pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v této lhůtě skončit a propuštěním mladistvého na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. K takovému prodloužení může dojít pouze jednou v přípravném řízení a jednou v řízení před soudem pro mládež.

(2) O prodloužení lhůty vazby v přípravném řízení rozhoduje soudce okresního soudu pro mládež na návrh státního zástupce. Návrh na prodloužení lhůty vazby je povinen doručit státní zástupce tomuto soudu nejpozději 15 dnů před skončením lhůty; stejně je povinen postupovat i tehdy, jestliže v době kratší než 15 dnů před skončením vazební lhůty podá obžalobu.

(3) O prodloužení vazby v řízení před soudem rozhoduje soudce soudu pro mládež nadřízeného soudu pro mládež, který je příslušný věc projednat nebo který věc již projednává. Návrh na prodloužení lhůty vazby je povinen předseda senátu doručit nadřízenému soudu pro mládež nejpozději 15 dnů před skončením lhůty.

(4) Pokud návrh není způsobem uvedeným v odstavci 2 nebo 3 doručen, musí předseda senátu a v přípravném

řízení státní zástupce propustit mladistvého na svobodu nejpozději den po uplynutí lhůty, na niž bylo trvání vazby omezeno.

(5) Lhůty uvedené v odstavci 1 se počítají od doby, kdy došlo k zatčení nebo zadržení mladistvého, anebo nepředcházelo-li zatčení nebo zadržení, od doby, kdy došlo na základě rozhodnutí o vazbě k omezení osobní svobody mladistvého. Při vrácení věci státnímu zástupci k došetření běží lhůta uvedená v odstavci 2 ode dne, kdy byl spis doručen státnímu zástupci.

(6) Délka trvání vazby, o níž bylo rozhodnuto v rámci mimořádných opravných prostředků, ²⁴⁾ se posuzuje samostatně a nezávisle na vazbě v původním řízení.

(7) Po propuštění mladistvého z vazby lze nařídit dohled probačního úředníka nad mladistvým, který může trvat až do skončení trestního stíhání. Pro výkon dohledu platí obdobně § 16.

§ 48

Přezkoumávání důvodů vazby

Všechny orgány činné podle tohoto zákona jsou povinny zkoumat v každém období trestního stíhání, zda důvody vazby trvají nebo zda se nezměnily; pomine-li důvod vazby, musí být mladistvý ihned propuštěn na svobodu. Je-li shledán u mladistvého některý z důvodů vazby, jsou orgány činné podle tohoto zákona povinny zkoumat, zda nelze další výkon vazby mladistvého nahradit jiným opatřením. Jakmile bude zajištěno takové náhradní opatření, musí být mladistvý bez zbytečného odkladu propuštěn z vazby. Orgány činné podle tohoto zákona přitom postupují v součinnosti s Probační a mediační službou a s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

§ 49

Nahrazení vazby jiným opatřením

(1) Vazbu mladistvého lze nahradit zárukou, dohledem, slibem ²⁵⁾ nebo jeho umístěním v péči důvěryhodné osoby. Na výkon dohledu se použije obdobně § 16.

(2) Vazbu mladistvého lze také nahradit peněžitou zárukou. ²⁶⁾

§ 50

Náhrada vazby mladistvého jeho umístěním v péči důvěryhodné osoby

(1) Mladistvý, u něhož jsou dány důvody vazby, může být místo vzetí do vazby svěřen do péče důvěryhodné osoby, jestliže

- a) taková osoba je ochotná a schopná se ujmout péče o něho a dohledu nad ním, písemně se zaváže, že bude o mladistvého pečovat a převezme odpovědnost za to, že se mladistvý na předvolání dostaví k orgánu činnému podle tohoto zákona a splní i další podmínky, které určí soud,

b) mladistvý souhlasí s tím, že bude svěřen do její péče, a písemně se zaváže, že se bude chovat podle dohodnutých podmínek a splní i další podmínky stanovené soudem pro mládež.

(2) Neplní-li důvěryhodná osoba nebo mladistvý své závazky podle odstavce 1, rozhodne orgán rozhodující o vazbě na návrh mladistvého, důvěryhodné osoby, v jejíž péči se mladistvý nalézá, nebo i bez návrhu, že

a) tuto osobu i mladistvého zproští závazků, které přijali podle odstavce 1, a

b) současně určí jinou důvěryhodnou osobu za podmínek podle odstavce 1 nebo přijme jiné opatření nahrazující vazbu, anebo není-li to možné, rozhodne o vazbě nebo vydá příkaz k zatčení mladistvého.

§ 51

Zadržení mladistvého

(1) Mladistvý, který nedovrší v době zadržení osmnáctý rok svého věku, musí být umístěn odděleně od dospělých.

(2) Ustanovení odstavce 1 neplatí, pokud

a) mladistvý nemůže být zadržen na místě určeném pro výkon zadržení mladistvých vzhledem k nutnosti zajistit jeho bezpečnost nebo bezpečnost jiných osob, nebo

b) není k dispozici dosažitelné místo pro zadržení mladistvých.

ODDÍL 6

Ochrana soukromí mladistvých a veřejnost řízení

§ 52

Zveřejňování informací

Dokud není trestní stíhání pravomocně skončeno, mohou orgány činné podle tohoto zákona zveřejňovat jen takové informace o řízení vedeném proti mladistvému, kterými nebude ohroženo dosažení účelu trestního řízení a které neodporují požadavku ochrany osobnosti mladistvého a osobních údajů, a to i jiných osob zúčastněných na řízení.

§ 53

Rozsah zákazu zveřejňování

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, nikdo nesmí jakýmkoli způsobem zveřejnit žádnou informaci, ve které je uvedeno jméno, popřípadě jména, a příjmení mladistvého, nebo která obsahuje informace, které by umožnily tohoto mladistvého identifikovat.

(2) Za postup v rozporu s odstavcem 1 se nepovažuje sdělení informací během trestního řízení, pokud účelem takového postupu není jejich zveřejnění, anebo je-li jejich účelem pátrání po mladistvém. Totéž obdobně platí o

sdělení informací probačním úředníkem dalším osobám, pokud je jejich sdělení nutné pro získání informací, které se vztahují k vypracování zprávy vyžadované tímto zákonem, nebo bez nichž nelze kvalifikovaně provádět dohled nad mladistvým nebo o něj pečovat, popřípadě kontrolovat plnění podmínek a omezení, které mu byly stanoveny, a zajistit bezpečnost osob, jež s ním přicházejí do kontaktu.

(3) Osoby, kterým byly sděleny informace podle odstavce 2, je nesmí nikomu dále sdělovat, pokud toto sdělení není nutné pro účely uvedené v tomto ustanovení. O tom musí být poučeny.

(4) Osoby, kterým byly sděleny informace podle odstavce 2, jsou povinny

- a) uložit tyto informace odděleně od jakýchkoliv dalších záznamů o mladistvém, kterého se tyto informace týkají,
- b) zajistit, pokud tento zákon nestanoví jinak, aby nikdo další neměl k těmto informacím přístup.

§ 54

Hlavní líčení a veřejné zasedání a publikování informací o nich

(1) Hlavního líčení a veřejného zasedání se mohou účastnit pouze obžalovaný mladistvý, jeho dva důvěrníci, ²⁷⁾ jeho obhájce, zákonní zástupci, opatrovník, pěstoun, jiná osoba, které byl mladistvý svěřen do péče, a příbuzní v přímém pokolení, sourozenci, manžel, partner nebo druh, poškozený, jeho zmocněnec a důvěrník, zúčastněná osoba a její zmocněnec, zákonní zástupci a opatrovníci poškozeného a zúčastněné osoby, svědci, znalci, tlumočníci, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, úředníci Probační a mediační služby a zástupce školy nebo výchovného zařízení. Na návrh mladistvého může být hlavní líčení nebo veřejné zasedání konáno veřejně. ²⁸⁾

(2) Publikování informací o průběhu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, které by vedly ke ztotožnění mladistvého ve veřejných sdělovacích prostředcích nebo jiným způsobem, je zakázáno. Stejně tak je zakázáno publikování každého textu nebo každého vyobrazení týkajícího se totožnosti mladistvého.

(3) Rozsudek se vyhláší veřejně v hlavním líčení v přítomnosti mladistvého. Pravomocný odsuzující rozsudek může být uveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích jen bez uvedení jména, popřípadě jmen, a příjmení mladistvého, při přiměřené ochraně mladistvého před nežádoucími účinky jeho uveřejnění.

(4) Předseda senátu může s přihlédnutím k osobě mladistvého a povaze a charakteru provinění rozhodnout

- a) o dalších omezeních spojených s uveřejněním pravomocného odsuzujícího rozsudku neuvedených v odstavci 3 za účelem přiměřené ochrany zájmů mladistvého,
- b) o uveřejnění pravomocného odsuzujícího rozsudku s uvedením jména, popřípadě jmen, a příjmení mladistvého, jakož i o uveřejnění jeho dalších osobních údajů, jde-li o zvláště závažné provinění a takové uveřejnění je potřebné : hlediska ochrany společnosti.

ODDÍL 7

Dokazování

§ 55

Zjištění poměrů mladistvého

- (1) V trestních věcech mladistvých obviněných jsou orgány činné podle tohoto zákona povinny se zvláštní pečlivostí objasňovat a dokazovat příčiny jejich provinění a skutečnosti významné pro posouzení jejich osobních, rodinných i jiných poměrů. Orgány činné podle tohoto zákona provádějí s veškerou pečlivostí a bez zbytečného odkladu všechna šetření potřebná pro poznání osobnosti a dosavadního způsobu života mladistvého, jakož i prostředků vhodných k jeho znovuzачlenění do společnosti a zamezení opakování provinění.
- (2) V řízení je nutno co nejdůkladněji zjistit též stupeň rozumového a mravního vývoje mladistvého, jeho povahu, poměry i prostředí, v němž žil a byl vychován, jeho chování před spácháním provinění a po něm a jiné okolnosti důležité pro volbu prostředků vhodných pro jeho nápravu, včetně posouzení toho, zda a v jakém rozsahu má být uloženo výchovné opatření, ochranné opatření nebo trestní opatření.
- (3) Orgány činné podle tohoto zákona uloží zjištění poměrů mladistvého příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně též Probační a mediační službě, které, je-li to vhodné, zapojí do zjišťování poměrů mladistvého zákonného zástupce, opatrovníka nebo pěstouna mladistvého anebo jinou osobu, které byl mladistvý svěřen do péče.
- (4) Orgány činné podle tohoto zákona provedou zjištění poměrů mladistvého opětovně, lze-li důvodně předpokládat, že se tyto poměry podstatně změnily.

§ 56

Zpráva o osobních, rodinných a sociálních poměrech a aktuální životní situaci mladistvého

- (1) Je-li nezbytné zjistit podrobnější informace pro další postup řízení a pro uložení nejvhodnějšího opatření, je třeba vypracovat zprávu o osobních, rodinných a sociálních poměrech mladistvého a aktuální životní situaci mladistvého, ke které soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce přihledne při konečném rozhodnutí ve věci.
- (2) Vypracování podrobné zprávy o osobních, rodinných a sociálních poměrech mladistvého a aktuální životní situaci mladistvého uloží předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně též Probační a mediační službě. Je-li to vhodné, zapojí orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo Probační a mediační služba do vypracování této zprávy zákonného zástupce, opatrovníka nebo pěstouna mladistvého anebo jinou osobu, které byl mladistvý svěřen do péče.
- (3) Zpráva o osobních, rodinných a sociálních poměrech mladistvého a aktuální životní situaci mladistvého musí být písemná, pokud předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce neurčí jinak, a musí obsahovat zejména věk mladistvého, stupeň jeho zralosti, dále jeho postoj k provinění a jeho ochotu zajistit nápravu způsobených škod nebo odčinění dalších následků, rodinné poměry mladistvého, včetně vztahu mladistvého k jeho rodičům, stupeň vlivu rodičů na něho a vztah mezi mladistvým, jeho širší rodinou a blízkým sociálním okolím, záznamy o školní docházce, jeho chování a prospěchu ve škole, a je-li zaměstnán, i skutečnosti významné pro posouzení jeho chování v zaměstnání, přehled jeho předchozích provinění a opatření vůči němu použitých, jakož i popis jejich výkonu, včetně

způsobu chování mladistvého.

(4) Orgány činné podle tohoto zákona aktualizují zprávu podle odstavce 1 nebo ji vypracují opětovně, lze-li důvodně předpokládat, že se osobní, rodinné a sociální poměry mladistvého nebo jeho aktuální životní situace podstatně změnily.

§ 57

Výslech mladistvého

(1) Při výslechu obviněného mladistvého je nutno postupovat ohleduplně a šetřit jeho osobnost.

(2) Je-li to vzhledem k okolnostem případu a osobě mladistvého vhodné a je-li to technicky možné, je o výslechu mladistvého pořizován obrazový a zvukový záznam.

(3) Ke konfrontaci mladistvého je možno přistoupit jen výjimečně, a to až v řízení před soudem pro mládež.

§ 58

Vyšetření duševního stavu

(1) K vyšetření duševního stavu mladistvého se přibere znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychiatrii a znalec z oboru zdravotnictví nebo pedagogiky, odvětví psychologie, se specializací na dětskou psychologii.

(2) Pozorování duševního stavu nemá trvat déle než jeden měsíc; do té doby je třeba podat posudek. Na odůvodněnou žádost znalců může soud pro mládež a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce tuto lhůtu prodloužit, nikoli však více než o jeden měsíc. Proti rozhodnutí o prodloužení lhůty je přípustná stížnost.

ODDÍL 8

Společná ustanovení o přípravném řízení

§ 59

Obecné ustanovení

Ve věcech provinění mladistvých je státní zástupce povinen věnovat výkonu dozoru ²⁹⁾ zvýšenou pozornost; dbá přitom o to, aby policejní orgány zacházely s mladistvými ohleduplně, a svou činnost organizuje tak, aby bylo možné ve všech vhodných případech využít přiměřená výchovná opatření a zvláštní způsoby řízení.

§ 60

Zahájení trestního stíhání

O zahájení trestního stíhání mladistvého³⁰⁾ je třeba bez zbytečného odkladu informovat též jeho zákonného zástupce nebo opatrovníka, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí a Probační a mediační službu.

ODDÍL 9

Společná ustanovení o řízení před soudem

§ 61

Předběžné projednání obžaloby

(1) K usnadnění rozhodnutí při předběžném projednání obžaloby může předseda senátu vyslechnout mladistvého, opatřit potřebná vysvětlení a objasnit poměry mladistvého. Objasněním poměrů mladistvého může být pověřena Probační a mediační služba, která může být také požádána o mimosoudní zprostředkování mezi obviněným a poškozeným za účelem rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo narovnání.

(2) Předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby v trestních věcech mladistvých také tehdy, má-li za to, že jsou tu okolnosti odůvodňující odstoupení od trestního stíhání podle § 70 odst. 1.

§ 62

Rozhodnutí po předběžném projednání obžaloby

(1) Po předběžném projednání obžaloby soud pro mládež může také odstoupit od trestního stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 70 odst. 1.

(2) Samosoudce soudu pro mládež obžalobu předběžně neprojednává,³¹⁾ ale podle výsledků jejího přezkoumání může také odstoupit od trestního stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 70 odst. 1.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 nebo 2 mohou státní zástupce, obviněný a poškozený podat stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 63

Trestní příkaz a dohoda o vině a trestu

(1) V řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnáct let věku, nelze vydat trestní příkaz ani sjednat dohodu o vině a trestu.

(2) Je-li trestním příkazem ukládáno peněžité opatření, nesmí počet denních sazeb ani spolu s uloženým trestním opatřením odnětí svobody a náhradním trestním opatřením odnětí svobody za trestní opatření domácího vězení přesahovat jeden rok.

§ 64

Hlavní líčení a veřejné zasedání

- (1) Nejde-li o řízení proti uprchlému, nelze hlavní líčení a veřejné zasedání konat v nepřítomnosti mladistvého.
- (2) Předseda senátu dá opis obžaloby doručit také zákonnému zástupci nebo opatrovníku mladistvého. O hlavním líčení a veřejném zasedání je třeba vyrozumět též zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého a příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí. Státní zástupce musí být i při veřejném zasedání vždy přítomen.
- (3) Při hlavním líčení a veřejném zasedání proti mladistvému
- a) soud pro mládež vyloučí veřejnost, i když předtím rozhodl o jeho veřejném konání podle § 54 odst. 1, také tehdy, jestliže je to na prospěch mladistvého,
 - b) zástupce příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí má právo činit návrhy a dávat vyslýchaným otázky; slovo k závěrečné řeči mu přísluší po mladistvém.
- (4) V průběhu celého hlavního líčení a veřejného zasedání dbá předseda senátu ochrany zájmů mladistvého obviněného a zájmů poškozeného.

§ 65

Rozhodnutí soudu v hlavním líčení

- (1) Při svém rozhodování soud pro mládež přihlédne také k okolnostem vyplývajícím ze zprávy o osobních, rodinných a sociálních poměrech mladistvého a aktuální životní situaci mladistvého, byla-li vyžádána a předložena.
- (2) Soud pro mládež v hlavním líčení může také odstoupit od trestního stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 70 odst. 1.
- (3) Proti rozhodnutí podle odstavce 2 může státní zástupce, obžalovaný a poškozený podat stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 66

Rozhodnutí soudu mimo hlavní líčení

- (1) Vyjdou-li mimo hlavní líčení najevo okolnosti odůvodňující rozhodnutí podle § 70 odst. 1, soud pro mládež může odstoupit od trestního stíhání.
- (2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 může státní zástupce, obžalovaný a poškozený podat stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 67

Doručení rozhodnutí

- (1) Opis rozsudku se doručí vždy též zákonnému zástupci nebo opatrovníku mladistvého, příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí a Probační a mediační službě.
- (2) Nebyl-li zástupce příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí přítomen při vyhlášení usnesení, proti němuž je přípustná stížnost nebo jímž bylo trestní stíhání zastaveno nebo přerušeno anebo věc postoupena, doručí se mu opis tohoto usnesení.
- (3) Oznamuje-li se mladistvému, který není plně svéprávný, usnesení, proti němuž má právo podat stížnost, je třeba je oznámit jak jemu, tak i jeho obhájci a jeho zákonnému zástupci nebo opatrovníku.

ODDÍL 10

Zvláštní způsoby řízení

§ 68

Obecné ustanovení

Zvláštní způsoby řízení je možno v trestních věcech mladistvých použít, jen jestliže se podezření ze spáchání provinění jeví na základě dostatečného objasnění skutkového stavu věci zcela důvodným a mladistvý je připraven nést odpovědnost za spáchaný čin, vypořádat se s jeho příčinami a přičinit se o odstranění škodlivých následků jeho provinění. V případě potřeby lze na mladistvém požadovat, aby se zavázal k chování omezujícímu možnosti spáchání dalších provinění.

§ 69

Druhy zvláštních způsobů řízení

(1) V trestních věcech mladistvých lze použít těchto zvláštních způsobů řízení:

- a) podmíněného odložení podání návrhu na potrestání³⁹⁾,
- b) podmíněného zastavení trestního stíhání,³²⁾
- c) narovnání³³⁾ a
- d) odstoupení od trestního stíhání.

(2) V rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání nebo o podmíněném zastavení trestního stíhání, v souvislosti s kterým se mladistvý zavázal zdržet se po zkušební dobu určité činnosti nebo složil peněžitou částku určenou státem na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, se stanoví zkušební doba na šest měsíců až tři roky; zkušební dobu v případě ponechání podmíněného odložení podání návrhu na potrestání nebo podmíněného zastavení trestního stíhání v platnosti lze prodloužit až o jeden rok, přičemž celková délka zkušební doby nesmí překročit tři roky.

Odstoupení od trestního stíhání

§ 70

(1) V řízení o provinění, na které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta, může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce z důvodu chybějícího veřejného zájmu na dalším stíhání mladistvého a s přihlédnutím k povaze a závažnosti provinění a osobě mladistvého odstoupit od trestního stíhání mladistvého, jestliže

- a) trestní stíhání není účelné a
- b) potrestání není nutné k odvrácení mladistvého od páčání dalších provinění.

(2) Součástí rozhodnutí o odstoupení od trestního stíhání je též výrok o zastavení trestního stíhání pro skutek, ve kterém bylo spatřováno provinění, jehož se odstoupení od trestního stíhání týká.

(3) Odstoupit od trestního stíhání lze zejména v případě, jestliže mladistvý již úspěšně vykonal vhodný probační program, byla úplně nebo alespoň částečně nahrazena škoda způsobená proviněním a poškozený s takovým odškodněním souhlasil, bylo úplně nebo alespoň částečně vráceno bezdůvodné obohacení získané proviněním a poškozený s takovým rozsahem vrácení bezdůvodného obohacení souhlasil, anebo bylo mladistvému vysloveno napomenutí s výstrahou a takové řešení lze považovat z hlediska účelu řízení za dostatečné.

(4) Proti usnesení podle odstavců 1 a 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek. Poškozený se o odstoupení od trestního stíhání vyrozumí.

(5) V trestním stíhání mladistvého, od něhož bylo odstoupeno, se však pokračuje, prohlásí-li mladistvý do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení o odstoupení od trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá. O tom je třeba obviněného poučit.

(6) Jestliže bylo odstoupeno od trestního stíhání mladistvého a v řízení se pokračovalo jen proto, že mladistvý na projednání věci trval, soud pro mládež, neshledá-li důvod ke zproštění mladistvého, vysloví sice vinu, trestní opatření však neuloží.

§ 71

Odstoupení od trestního stíhání se eviduje jako skutečnost významná pro trestní řízení podle zvláštního zákona. ³⁴⁾

ODDÍL 11

Opravné prostředky a řízení o nich

§ 72

Osoby oprávněné podat opravné prostředky

(1) Opravné prostředky ve prospěch mladistvého může podat, a to i proti jeho vůli, příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí; lhůta k podání opravného prostředku mu běží samostatně. Odvolání a dovolání ve prospěch

mladistvého, který není plně svéprávný, může podat, a to i proti jeho vůli, též jeho zákonný zástupce nebo opatrovník a jeho obhájce.

(2) Stížnost ve prospěch mladistvého mohou podat též jeho příbuzní v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, manžel, partner nebo druh; lhůta k podání stížnosti jim končí tímž dnem jako mladistvému.

(3) Návrh na povolení obnovy řízení v neprospěch obviněného může podat jen státní zástupce do šesti měsíců od doby, kdy se dozvěděl o skutečnostech odůvodňujících podání návrhu na povolení obnovy, nejdéle však do uplynutí poloviny doby promlčení trestního stíhání.

§ 72a

Lhůta pro podání opravného prostředku a jeho zpětvzetí

(1) Lhůta pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí, které se doručuje nebo oznamuje jak mladistvému, tak i jeho obhájci nebo zákonnému zástupci nebo opatrovníku, běží od toho doručení nebo oznámení, které bylo provedeno nejpozději.

(2) Stížnost proti usnesení nebo odvolání proti rozsudku podané ve prospěch mladistvého jinou oprávněnou osobou nebo za mladistvého obhájcem nebo zákonným zástupcem anebo opatrovníkem mohou být vzaty zpět jen s výslovným souhlasem mladistvého. Státní zástupce však může vzít takový opravný prostředek zpět i bez souhlasu mladistvého; v tomto případě běží mladistvému nová lhůta k podání opravného prostředku od vyrozumění, že opravný prostředek byl vzat zpět.

(3) Návrh na povolení obnovy řízení podaný ve prospěch mladistvého jinou oprávněnou osobou nebo za mladistvého obhájcem nebo zákonným zástupcem anebo opatrovníkem může být vzat zpět jen s výslovným souhlasem mladistvého; to neplatí, pokud takový návrh podal státní zástupce nebo byl-li takový návrh podán oprávněnou osobou po smrti mladistvého.

ODDÍL 12

Společná ustanovení

§ 73

(1) Zvláštní ustanovení o trestním řízení ve věcech mladistvých se neužije

a) v řízení o proviněních, která obviněný spáchal jednak před dovršením osmnáctého roku, jednak po jeho dovršení, jestliže trestní zákoník na čin spáchaný po dovršení osmnáctého roku stanoví trest stejný nebo přísnější, nebo

b) bylo-li zahájeno trestní stíhání až po dovršení devatenáctého roku mladistvého.

(2) Ustanovení tohoto zákona o účasti orgánu sociálně-právní ochrany dětí se neužije, jestliže se úkon provádí po dovršení devatenáctého roku věku mladistvého.

(3) Ustanovení § 63 odst. 2 se užíje obdobně i v řízení podle odstavce 1.

ODDÍL 13

Výkon rozhodnutí

§ 74

Obecné ustanovení

(1) Jestliže tato hlava neobsahuje ustanovení zvláštní, užíje se na výkon ochranných a trestních opatření obecných ustanovení trestního řádu o výkonu odpovídajících ochranných opatření a trestů.

(2) Ve vykonávacím řízení může být Probační a mediační služba pověřena předsedou senátu soudu pro mládež zjišťováním potřebných údajů o osobě mladistvého a jeho poměrech.

§ 75a

Výkon trestního opatření vyhoštění

Nebyl-li mladistvý, který je občanem Evropské unie, vyhoštěn do dvou let od pravomocného uložení trestního opatření vyhoštění, předseda senátu soudu pro mládež ověří, zda nenastaly skutečnosti, pro které trest vyhoštění nelze uložit.

§ 76

Výkon trestního opatření odnětí svobody

Výkon trestního opatření odnětí svobody upravuje zvláštní zákon.

§ 77

Zvláštní důvod odkladu výkonu trestního opatření odnětí svobody

(1) Výkon odnětí svobody nepřevyšující jeden rok uložený mladistvému lze na jeho návrh odložit na dobu potřebnou k dokončení jeho vzdělání nebo jiné přípravy k povolání, nejdéle však na dobu dvou let.

(2) Jestliže mladistvý v době odkladu nespáchal žádné provinění ani trestný čin a úspěšně dokončil své vzdělávání nebo jinou přípravu k povolání, může předseda senátu soudu pro mládež s přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného provinění, k délce vzdělání nebo jiné přípravy k povolání, osobě mladistvého a jeho poměrům rozhodnout o upuštění od výkonu odnětí svobody.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(4) Bylo-li upuštěno od výkonu odnětí svobody podle odstavce 2, hledí se na mladistvého, jako by nebyl

odsouzen.

§ 78

Podmíněné propuštění mladistvého

(1) Mladistvého lze na návrh státního zástupce nebo ředitele věznice podmíněně propustit z výkonu odnětí svobody za podmínek stanovených v trestním zákoníku³⁵) i dříve, než vykoná jeho třetinu, polovinu nebo dvě třetiny.

(2) Délka zkušební doby při podmíněném propuštění podle odstavce 1 u odsouzených za provinění, které trestní zákoník označuje za přečin, se stanoví až na tři roky a u odsouzených za provinění, které trestní zákoník označuje za zločin, až na pět let. Jestliže bylo rozhodnuto o podmíněném propuštění mladistvého za současného vyslovení dohledu, použije se na výkon dohledu obdobně § 16.

(3) Pokud je při podmíněném propuštění mladistvému uložena povinnost zdržovat se v určeném obydlí nebo jeho části, vykonat práce ve prospěch poskytovatelů obecně prospěšných prací nebo složit částku určenou na pomoc obětem trestné činnosti, nesmí její rozsah převyšovat polovinu výměry stanovené v § 89 odst. 3 trestního zákoníku.

§ 79

Přeřazení mladistvého

(1) Dovrší-li mladistvý ve výkonu odnětí svobody devatenáctý rok svého věku, může samosoudce soudu pro mládež rozhodnout, že se odsouzený přeřadí do věznice pro ostatní odsouzené. Při rozhodování přihlédne zejména k dosaženému stupni jeho převýchovy a k délce zbytku trestního opatření. Přeřadí-li samosoudce soudu pro mládež odsouzeného do věznice pro ostatní odsouzené, musí zároveň rozhodnout, do kterého typu věznice bude odsouzený pro další výkon trestního opatření zařazen.

(2) Rozhodnutí o přeřazení odsouzeného do věznice pro ostatní odsouzené se vždy považuje za rozhodnutí o přeřazení do věznice s přísnějším režimem.

§ 80

Výkon dohledu probačního úředníka

(1) Jakmile se stane vykonatelným rozhodnutí, kterým byl mladistvému uložen dohled, zašle předseda senátu soudu pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce jeho opis středisku Probační a mediační služby, v jehož obvodu mladistvý bydlí nebo se zdržuje.

(2) Probační úředník při výkonu dohledu kontroluje také dodržování výchovných povinností uvedených v § 18 odst. 1 písm. c) a g) a výchovných omezení uvedených v § 19 odst. 1 písm. e), g) a h), pokud byly mladistvému zároveň uloženy, a za tím účelem také pravidelně navštěvuje mladistvého, nad nímž vykonává dohled, v jeho bydlišti a, je-li to účelné, též na pracovišti, ve škole nebo na jiném vhodném místě. Mladistvý je povinen v rámci sledování

dodržování uložené výchovné povinnosti nebo výchovného omezení spolupracovat s probačním úředníkem způsobem, který mu stanoví, a dostavovat se k němu v jím určených lhůtách.

(3) Pomoc a poradenství provádí probační úředník v rámci přípravy a realizace individuálně vytvořeného probačního plánu dohledu nad mladistvým.

(4) Poruší-li mladistvý, kterému byl uložen dohled, závažně nebo opakovaně podmínky dohledu nebo probační plán dohledu, nedodržuje-li zároveň uložené výchovné opatření, neposkytne-li probačnímu úředníku součinnost anebo se k němu v jím určené lhůtě nedostaví, informuje o tom probační úředník bez zbytečného odkladu předsedu senátu soudu pro mládež a v přípravném řízení státního zástupce, který dohled uložil. V případě méně závažného porušení může probační úředník udělit mladistvému výstrahu; tyto výstrahy však mohou být uděleny nejvýše dvě v průběhu jednoho roku. Udělení výstrahy není rozhodnutím podle trestního řádu.

(5) Považuje-li to předseda senátu soudu pro mládež nebo v přípravném řízení státní zástupce, který dohled uložil, za potřebné, požádá Probační a mediační službu, aby jej probační úředník vykonávající dohled v pravidelných termínech, které stanoví, informoval o průběhu výkonu dohledu nad mladistvým, o plnění uložených výchovných opatření mladistvým a o jeho osobních, rodinných a sociálních poměrech a aktuální životní situaci.

(6) O tom, zda se zruší uložený dohled, rozhodne na návrh mladistvého, státního zástupce, probačního úředníka nebo i bez takového návrhu předseda senátu soudu pro mládež ve veřejném zasedání; zamítnout návrh pouze z důvodu, že dosud neuplynula lhůta stanovená v zákoně pro zrušení dohledu probačního úředníka, může též předseda senátu tohoto soudu mimo veřejné zasedání. Byl-li dohled uložen v přípravném řízení, rozhodnutí podle věty první činí státní zástupce. Návrh na zrušení uloženého dohledu může mladistvý podat, jen pokud k němu připojí kladné stanovisko probačního úředníka; jinak předseda senátu soudu pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce o takovém návrhu nerozhoduje a vrátí jej mladistvému s poučením o nutnosti připojit k němu uvedené stanovisko probačního úředníka. Proti rozhodnutí podle věty první je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Rozhodnutí o tom, že se zruší uložený dohled, může se souhlasem státního zástupce učinit předseda senátu soudu pro mládež mimo veřejné zasedání.

(7) Byl-li návrh mladistvého na zrušení uloženého dohledu zamítnut, může jej mladistvý opakovat až po uplynutí šesti měsíců ode dne nabytí právní moci zamítavého rozhodnutí; to neplatí, byl-li zamítnut pouze z důvodu, že doposud neuplynula lhůta stanovená v zákoně pro zrušení dohledu probačního úředníka.

§ 80a

Výkon probačního programu

(1) Dohled nad výkonem probačního programu mladistvým provádí probační úředník. Jakmile se stane vykonatelným rozhodnutí, kterým byla mladistvému uložena povinnost podrobit se probačnímu programu, zašle předseda senátu soudu pro mládež nebo státní zástupce jeho opis středisku Probační a mediační služby, v jehož obvodu mladistvý bydlí nebo se zdržuje.

(2) Neplní-li mladistvý probační program, postupuje probační úředník obdobně podle § 80 odst. 4.

(3) O ukončení probačního programu a jeho výsledku podá probační úředník bez zbytečného odkladu zprávu soudu.

pro mládež nebo státnímu zástupci, kteří mladistvému uložili povinnost podrobit se probačnímu programu.

§ 81

Kontrola a změna výchovných opatření

(1) Předseda senátu soudu pro mládež pravidelně, nejméně jednou za šest měsíců, zjišťuje, zda mladistvý, kterému bylo uloženo výchovné opatření, vede řádný způsob života a dodržuje uložené výchovné opatření; to neplatí pro opatření, jehož kontrolou byla pověřena Probační a mediační služba.

(2) Jakmile se stane vykonatelným rozhodnutí, kterým byla mladistvému uložena výchovná povinnost uvedená v § 18 odst. 1 písm. c) nebo g) nebo výchovné omezení uvedená v § 19 odst. 1 písm. e), g) nebo h), může předseda senátu soudu pro mládež zaslat jeho opis středisku Probační a mediační služby, v jehož obvodu mladistvý bydlí nebo se zdržuje, považuje-li to s ohledem na způsob jejich kontroly za vhodné; ustanovení § 350l odst. 2 až 4 trestního řádu se použijí přiměřeně.

(3) O změně nebo zrušení výchovných opatření rozhoduje ve veřejném zasedání předseda senátu soudu pro mládež, který výchovné opatření uložil, a to na návrh mladistvého, státního zástupce, probačního úředníka, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí anebo i bez takového návrhu; zamítnout návrh pouze z důvodu, že dosud neuplynula lhůta stanovená v zákoně pro zrušení výchovného opatření, může též předseda senátu tohoto soudu mimo veřejné zasedání. Návrh na zrušení nebo změnu uloženého výchovného opatření může mladistvý podat, jen pokud k němu připojí kladné stanovisko probačního úředníka, vykonává-li kontrolu tohoto opatření; jinak předseda senátu soudu pro mládež o takovém návrhu nerozhoduje a vrátí jej mladistvému s poučením o nutnosti připojit k ní uvedené stanovisko probačního úředníka. Byl-li návrh mladistvého na zrušení uloženého výchovného opatření zamítnut, může jej opakovat až po uplynutí šesti měsíců ode dne nabytí právní moci zamítavého rozhodnutí; to neplatí, byl-li zamítnut pouze z důvodu, že doposud neuplynula lhůta stanovená v zákoně pro zrušení uloženého výchovného opatření.

(4) Rozhodnutí, kterým se zruší výchovné opatření, může se souhlasem státního zástupce učinit předseda senátu soudu pro mládež mimo veřejné zasedání.

(5) Proti rozhodnutí podle odstavce 3 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

(6) O změně nebo zrušení výchovných opatření rozhodne předseda senátu soudu pro mládež do 30 dnů od zahájení řízení.

§ 82

Výkon ochranné výchovy

(1) Ochranná výchova se vykonává ve výchovných zařízeních; vyžaduje-li to však zdravotní stav mladistvého, má jeho přijetí do péče poskytovatele zdravotních služeb přednost před výkonem ochranné výchovy.

(2) Výkon ochranné výchovy nařídí předseda senátu diagnostickému ústavu podle zvláštního zákona.

(3) Jestliže mladistvý není ve vazbě a není obava, že uprchne, může mu předseda senátu poskytnout před nástupem přiměřenou lhůtu k obstarání jeho záležitostí.

§ 83

Upuštění od výkonu ochranné výchovy

(1) O upuštění od výkonu ochranné výchovy před jejím započítím rozhodne předseda senátu soudu pro mládež, který ochrannou výchovu uložil, a to ve veřejném zasedání na návrh státního zástupce, probačního úředníka, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, anebo i bez takového návrhu.

(2) Rozhodnutí o tom, že se upouští od výkonu ochranné výchovy před jejím započítím, může se souhlasem státního zástupce učinit předseda senátu soudu pro mládež mimo veřejné zasedání.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 84

Propuštění z ochranné výchovy

(1) O propuštění z ochranné výchovy rozhoduje ve veřejném zasedání samosoudce okresního soudu pro mládež, v jehož obvodu se ochranná výchova vykonává, a to na návrh státního zástupce, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, probačního úředníka, mladistvého, nebo výchovného zařízení, anebo i bez takového návrhu.

(2) Jestliže návrh podle odstavce 1 nebyl podán výchovným zařízením, je před rozhodnutím třeba vyslechnout zástupce tohoto zařízení.

(3) Rozhodnutí o tom, že se mladistvý propouští z ochranné výchovy, může se souhlasem státního zástupce učinit samosoudce soudu pro mládež mimo veřejné zasedání. Při rozhodování o propuštění z ochranné výchovy se samosoudce soudu pro mládež opírá též o vyjádření výchovného zařízení.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 85

Podmíněné umístění mimo výchovné zařízení

(1) O podmíněném umístění mladistvého mimo výchovné zařízení, ve kterém vykonává ochrannou výchovu, rozhoduje ve veřejném zasedání na návrh státního zástupce, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, probačního úředníka, výchovného zařízení, na žádost mladistvého, anebo i bez takového návrhu, samosoudce okresního soudu pro mládež, v jehož obvodu se ochranná výchova vykonává.

(2) Rozhodnutí o tom, že se mladistvý umísťuje mimo výchovné zařízení, může se souhlasem státního zástupce učinit samosoudce soudu pro mládež mimo veřejné zasedání. Při rozhodování o umístění mladistvého mimo výchovné zařízení se samosoudce soudu pro mládež opírá též o vyjádření výchovného zařízení.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 86

Prodloužení ochranné výchovy

(1) O prodloužení ochranné výchovy rozhoduje ve veřejném zasedání samosoudce okresního soudu pro mládež, v jehož obvodu se ochranná výchova vykonává, a to na návrh státního zástupce, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, probačního úředníka, nebo výchovného zařízení, anebo i bez takového návrhu.

(2) Jestliže návrh podle odstavce 1 nebyl podán výchovným zařízením, je před rozhodnutím třeba vyslechnout zástupce tohoto zařízení.

(3) Prodloužit ochrannou výchovu lze jen tehdy, jestliže bylo s jejím výkonem již započato.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost.

§ 88

Zahlázení odsouzení

(1) O zahlázení odsouzení mladistvého rozhodne předseda senátu soudu pro mládež, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, i bez návrhu nebo žádosti.

(2) Proti rozhodnutí o zahlázení odsouzení je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

DÍL 8

Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech mladistvých

§ 88a

(1) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému náhradní opatření za vazbu, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy IV dílu 2 a 3 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí státního zástupce nebo soudu, kterým bylo rozhodnuto o ponechání obviněného mladistvého na svobodě nebo o jeho propuštění z vazby za současného nahrazení vazby zárukou, slibem, dohledem probačního úředníka nebo předběžným opatřením podle trestního řádu nebo jeho umístěním v péči důvěryhodné osoby podle tohoto zákona.

(2) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému peněžitou sankci nebo jiné peněžitě plnění, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VI dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo peněžitě opatření, nebo kterým byl nařízen podmíněně odložený výkon peněžitě opatření anebo kterým bylo rozhodnuto o povinnosti odsouzeného

mladistvého k náhradě nákladů trestního řízení ve prospěch státu, jakož i rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, kterým byla mladistvému v trestním řízení uložena pořádková pokuta.

(3) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému propadnutí nebo zabrání majetku nebo věcí, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VII dílu 1 oddílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo

- a) trestní opatření propadnutí věci,
- b) propadnutí náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti,
- c) ochranné opatření zabrání věci nebo ochranné opatření zabrání části majetku, nebo
- d) zabrání náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti.

(4) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému sankci spojenou se zbavením osobní svobody, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VIII dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým

- a) bylo uloženo trestní opatření nepodmíněného odnětí svobody nebo bylo rozhodnuto o výkonu jeho zbytku, včetně případů, kdy bylo rozhodnuto o výkonu podmíněně odloženého trestního opatření odnětí svobody,
- b) bylo rozhodnuto o výkonu náhradního trestního opatření odnětí svobody za nevykonané trestní opatření domácího vězení,
- c) bylo na trestní opatření odnětí svobody přeměněno nevykonané peněžitě trestní opatření nebo trestní opatření obecně prospěšných prací, nebo
- d) byla uložena zabezpečovací detence, ústavní ochranné léčení nebo ochranná výchova.

(5) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému sankci nespojenou se zbavením osobní svobody, dohled nebo omezení anebo povinnosti, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy IX dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým byl mladistvému, vůči němuž bylo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření, jemuž byl podmíněně odložen výkon trestního opatření odnětí svobody nebo který byl podmíněně propuštěn z výkonu trestního opatření odnětí svobody, uložena dohled probačního úředníka, povinnost podrobit se probačnímu programu, výchovná povinnost nebo výchovné omezení, a pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo mladistvému uloženo trestní opatření domácího vězení, obecně prospěšných prací, zákazu činnosti, zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce nebo ambulantní ochranné léčení.

(6) Při výkonu rozhodnutí jiného členského státu směřujícího vůči mladistvému, jež bylo uznáno postupem podle části páté hlav IV, VI, VIII a IX zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, se postupuje podle tohoto zákona a podle trestního řádu.

Řízení ve věcech dětí mladších patnácti let

DÍL 1

Obecná ustanovení

§ 88b

Dítě mladší patnácti let

(1) Dítě mladší patnácti let není trestně odpovědné.

(2) Dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, může mu soud pro mládež uložit opatření potřebná k jeho nápravě, která jsou uvedena v § 93 (dále jen „opatření“).

§ 89

Fáze řízení

Pro účely řízení ve věcech dětí mladších patnácti let se rozumí

- a) objasňovací fázi řízení odhalení a zjištění skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán čin jinak trestný a že se jej dopustilo dítě mladší patnácti let,
- b) návrhovou fázi řízení ověření, zda je nezbytné, aby státní zastupitelství podalo soudu pro mládež návrh na uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let, a
- c) soudní fázi řízení řízení před soudem pro mládež.

§ 89a

Použití zvláštních právních předpisů

(1) Na postup orgánů činných v trestním řízení v objasňovací fázi řízení se použijí přiměřeně § 36, 40, 41, § 42 odst. 1 a 2, § 42 odst. 3 písm. b) až e), § 43, 53, § 55 odst. 1 a 2, § 58 a 59 a trestní řád, nestanoví-li tento zákon jinak. Provádějí-li orgány činné v trestním řízení úkony podle této hlavy, zejména úkony týkající se právního zastoupení dítěte mladšího patnácti let, a není-li stanoveno jinak, postupují přiměřeně podle trestního řádu.

(2) Na postup státního zastupitelství v návrhové fázi řízení se použije zákon o státním zastupitelství, nestanoví-li tento zákon jinak; na počítání lhůt a na postup státního zastupitelství při doručování písemností se použije obdobně trestní řád. Na postup státního zástupce při rozhodování o náhradě nákladů právního zastoupení dítěte mladšího patnácti let v návrhové fázi řízení se použije obdobně trestní řád, nestanoví-li tento zákon jinak. Na postup soudu pro mládež v návrhové fázi řízení se použijí právní předpisy upravující občanské soudní řízení, nestanoví-li tento zákon jinak.

(3) Na postup státního zastupitelství a soudu pro mládež v soudní fázi řízení se použijí právní předpisy upravující občanské soudní řízení, nestanoví-li tento zákon jinak.

§ 89b

Součinnost

(1) Považují-li to orgány činné podle tohoto zákona pro účely řízení podle této hlavy za potřebné, mohou pověřit orgán sociálně-právní ochrany dětí a případně též Probační a mediační službu

a) zjištěním osobních, rodinných a jiných poměrů dítěte mladšího patnácti let, nebo

b) vypracováním podrobné zprávy o osobních, rodinných a sociálních poměrech dítěte mladšího patnácti let a o jeho aktuální životní situaci.

(2) Je-li to vhodné, zapojí orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo Probační a mediační služba do zjištění poměrů dítěte mladšího patnácti let nebo do vypracování zprávy podle odstavce 1 písm. b) zákonného zástupce, opatrovníka nebo pěstouna dítěte anebo jinou osobu, které bylo dítě svěřeno do péče.

(3) Zpráva podle odstavce 1 písm. b) musí být písemná, pokud orgány činné podle tohoto zákona neurčí jinak, a musí obsahovat zejména věk dítěte mladšího patnácti let, stupeň jeho zralosti, dále jeho postoj k činu jinak trestnému, kterého se mělo dopustit, a jeho ochotu zajistit nápravu způsobených škod nebo odčinění dalších následků, jeho rodinné poměry včetně jeho vztahu k rodičům, stupeň vlivu rodičů na něho a vztah mezi dítětem, jeho širší rodinou a blízkým sociálním okolím, záznamy o školní docházce, jeho chování a prospěchu ve škole, informace o jeho předchozích činech jinak trestných, jsou-li známy, a o opatřeních vůči němu použitých, jakož i popisy jejich výkonu, včetně způsobu chování dítěte.

(4) Lze-li důvodně předpokládat, že se poměry dítěte mladšího patnácti let nebo jeho aktuální životní situace podstatně změnily, provede se zjištění poměrů dítěte opětovně, aktualizuje se vypracovaná zpráva nebo se vypracuje opětovně.

(5) Orgány činné podle tohoto zákona mohou také pověřit Probační a mediační službu prováděním úkonů mediace; považují-li to za potřebné pro účely dalšího postupu v řízení, mohou požádat Probační a mediační službu, aby je v jimi stanovené lhůtě informovala o průběhu úkonů mediace a jejich výsledku.

DÍL 2

Právní zastoupení

§ 89c

Povinné právní zastoupení

(1) Dítě mladší patnácti let musí být zastoupeno právním zástupcem již od okamžiku, kdy podává vysvětlení jako dítě, u něhož se zjišťuje a objasňuje, zda spáchalo čin jinak trestný, nebo jsou proti němu jiným než utajovaným způsobem prováděny jiné úkony podle tohoto zákona nebo trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a

neopakovatelných, ledaže nelze podání vysvětlení nebo provedení jiného úkonu odložit a vyrozumění právního zástupce o něm zajistit.

(2) Dítě mladší patnácti let musí mít právního zástupce do dovršení osmnácti let věku. Považuje-li to státní zástupce, státní zastupitelství nebo soud pro mládež za vhodné s přihlédnutím k dosaženému stupni rozumové a mravní vyspělosti dítěte mladšího patnácti let a okolnostem případu, musí mít dítě právního zástupce až do dovršení jednadvaceti let věku.

(3) Nebylo-li zmocnění právního zástupce při jeho zvolení nebo ustanovení vymezeno jinak nebo neskončilo-li dovršením věku dítěte mladšího patnácti let podle odstavce 2 nebo již dříve z jiných důvodů, skončí nabytím právní moci rozhodnutí soudu pro mládež o návrhu státního zastupitelství na uložení opatření. I když zmocnění právního zástupce zaniklo, je právní zástupce oprávněn podat za dítě mladší patnácti let dovolání a žalobu pro zmatečnost a zúčastnit se řízení o dovolání a o žalobě pro zmatečnost u Nejvyššího soudu.

(4) Skončilo-li zmocnění právního zástupce zastupovat dítě mladší patnácti let z jiného důvodu než z důvodu dovršení věku podle odstavce 2, orgán, který vede řízení, o tom bez zbytečného odkladu vyrozumí právního zástupce, nevyplývá-li tato skutečnost z rozhodnutí, které se právnímu zástupci doručuje.

(5) Dítě mladší patnácti let musí být do dovršení osmnácti let věku zastoupeno právním zástupcem také

- a) v řízení o dovolání,
- b) je-li nařízeno jednání v řízení o žalobě na obnovu řízení nebo pro zmatečnost a
- c) je-li nařízeno jednání za účelem rozhodování o uloženém opatření v rámci jeho výkonu.

§ 89d

Volba a ustanovení právního zástupce

(1) Dítě mladší patnácti let má právo si právního zástupce zvolit samo, pokud dovršilo patnáctý rok věku. Dítěti mladšímu patnácti let má právo zvolit právního zástupce také jeho zákonný zástupce nebo opatrovník. Neužije-li dítě mladší patnácti let právo zvolit si právního zástupce a nezvolí-li dítěti mladšímu patnácti let právního zástupce ani jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, může mu ho zvolit jeho příbuzný v pokolení přímém, jeho sourozenec nebo osvojitel. Jestliže dítě mladší patnácti let nepřekročilo osmnáctý rok svého věku, mohou tak tyto osoby učinit i proti jeho vůli.

(2) Pokud dítě mladší patnácti let nemá právního zástupce, orgán činný v dané fázi řízení určí lhůtu k jeho zvolení. Pokud v této lhůtě nebude právní zástupce zvolen, ustanoví mu jej na dobu, po kterou trvají důvody pro povinné právní zastoupení, v objasňovací fázi řízení soudce, v návrhové fázi řízení soud pro mládež na návrh státního zastupitelství a v soudní fázi řízení soud pro mládež. Orgán, který ustanovil právního zástupce, činí také další úkony související s právním zastoupením dítěte mladšího patnácti let, nestanoví-li tento zákon jinak.

(3) Ustanovený právní zástupce je povinen právní zastupování dítěte mladšího patnácti let převzít. Z důležitých důvodů však může být právní zástupce na svou žádost nebo na žádost takového dítěte, pokud dovršilo patnáctý rok věku, nebo na žádost zákonného zástupce anebo opatrovníka dítěte mladšího patnácti let této povinnosti

zproštěn a místo něho může být ustanoven jiný právní zástupce.

(4) Dítě mladší patnácti let si může místo právního zástupce, který mu byl ustanoven nebo zvolen jinou k tomu oprávněnou osobou, zvolit jiného právního zástupce, pokud dovršilo patnáctý rok věku. Místo ustanoveného právního zástupce může dítěti mladšímu patnácti let zvolit právního zástupce též jiná oprávněná osoba uvedená v odstavci 1. Oznámí-li osoby oprávněné zvolit právního zástupce podle věty první a druhé orgánu činnému v dané fázi řízení změnu právního zástupce tak, aby nově zvolený právní zástupce mohl být o úkonu vyrozuměn v zákonem stanovené lhůtě, tento orgán ode dne doručení takového oznámení vyrozumívá nově zvoleného právního zástupce. V opačném případě je dosavadní právní zástupce, pokud není z právního zastupování vyloučen, povinen zastupovat dítě mladší patnácti let do doby, než jeho právní zastupování osobně převezme nově zvolený právní zástupce.

(5) Jsou-li dítěti mladšímu patnácti let zvoleni 2 nebo více právních zástupců a orgánu činnému v dané fázi řízení takové dítě, pokud dovršilo patnáctý rok věku, nebo zákonný zástupce anebo opatrovník dítěte mladšího patnácti let zároveň neoznámí, kterého z nich zmocnilo k přijímání písemností a k vyrozumívání o úkonech řízení, určí jej v objasňovací fázi řízení státní zástupce a v návrhové a soudní fázi řízení soud pro mládež; v návrhové fázi řízení tak činí na návrh státního zastupitelství. Orgán, který určil právního zástupce k přijímání písemností a k vyrozumívání o úkonech řízení, oznámí toto rozhodnutí všem zvoleným právním zástupcům.

§ 89e

Způsob ustanovení právního zástupce

(1) Právní zástupce se dítěti mladšímu patnácti let ustanoví z pořadníku advokátů vedeného pro účely ustanovení obhájce v trestním řízení soudem, u něhož působí soudce, který právního zástupce ustanovuje v objasňovací fázi řízení, nebo soudem pro mládež, je-li právní zástupce ustanovován v návrhové fázi řízení nebo soudní fázi řízení. Na žádost advokáta se do pořadníku uvede, že se specializuje na řízení ve věcech dětí mladších patnácti let.

(2) Dítěti mladšímu patnácti let se z pořadníku vždy přednostně ustanoví advokát se specializací podle odstavce 1; advokáti se jako právní zástupci jednotlivým dětem mladším patnácti let ustanovují postupně tak, jak za sebou následují jejich příjmení v pořadníku.

(3) Není-li možné ustanovit advokáta se specializací podle odstavce 1, advokáti vedení v pořadníku bez této specializace jsou ustanovováni jako právní zástupci jednotlivým dětem mladším patnácti let postupně tak, jak za sebou následují jejich příjmení v pořadníku.

(4) Byl-li by způsobem podle odstavce 2 nebo 3 ustanoven advokát, u kterého jsou dány důvody pro vyloučení z právního zastupování, nebo nemohl-li by být advokát ustanoven z jiných důvodů, ustanoví se první následný advokát, u kterého tyto důvody nejsou. Nelze-li ustanovit právního zástupce z pořadníku podle odstavce 1, právní zástupce se ustanoví z pořadníku advokátů nadřízeného soudu.

(5) Ustanovením advokáta právním zástupcem pro účely tohoto zákona není dotčeno jeho pořadí pro účely ustanovení obhájcem v trestním řízení.

(6) Pokud bylo dítěti mladšímu patnácti let ustanoveno více právních zástupců ve vztahu k činům jinak trestným,

ohledně nichž se dále vede jedno řízení, a jedním z právních zástupců je advokát se specializací podle odstavce 1, zruší orgán uvedený v § 89d odst. 2 ustanovení ostatních právních zástupců. Pokud bylo dítěti mladšímu patnácti let ustanoveno více právních zástupců, z nichž žádný není advokát se specializací podle odstavce 1, nebo i po postupu podle věty první má takové dítě více právních zástupců, zruší ustanovení těch právních zástupců, kteří byli ustanoveni později; došlo-li k ustanovení právních zástupců současně, zruší ustanovení těch z nich, kteří byli ustanoveni v řízení o méně závažném činu jinak trestném.

§ 89f

Právní zástupce

(1) Právním zástupcem dítěte mladšího patnácti let může být pouze advokát. Advokát se nemůže nechat zastoupit advokátním koncipientem nebo svým zaměstnancem.

(2) Právní zástupce dítěte mladšího patnácti let v řízení hájí nejlepší zájem dítěte. Pro účely řízení podle této hlavy plní i funkci kolizního opatrovníka podle § 460 občanského zákoníku a opatrovníka podle § 29 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu.

(3) Právním zástupcem dítěte mladšího patnácti let nemůže být ten, kdo současně zastupuje osobu, jejíž zájmy odporují zájmům dítěte, a ten, kdo byl dítěti jako právní zástupce takovou osobou zvolen. Právním zástupcem dítěte mladšího patnácti let nemůže být advokát, který je zúčastněn na trestním řízení vedeném v souvislosti s činem jinak trestným, pro který se vede řízení ve věci dítěte mladšího patnácti let, v postavení, které se neslučuje s řádným zastupováním dítěte, zejména je-li podezřelým, obviněným, zúčastněnou osobou, poškozeným, svědkem, znalcem nebo tlumočnickem.

(4) Právní zástupce dítěte mladšího patnácti let je v objasňovací fázi řízení oprávněn za dítě činit návrhy a podávat za ně žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých by se mohl účastnit obhájce podezřelého mladistvého, pokud by se vedlo řízení ve věci mladistvého. V objasňovací fázi řízení je oprávněn nahlížet do trestního spisu ve stejném rozsahu jako obhájce podezřelého mladistvého.

(5) Právní zástupce dítěte mladšího patnácti let v návrhové a soudní fázi řízení má stejná práva a povinnosti jako zástupce účastníka řízení na základě plné moci podle občanského soudního řádu.

(6) Jestliže dítě mladší patnácti let nepřekročilo osmnáctý rok svého věku, může jeho právní zástupce vykonávat práva uvedená v odstavcích 4 a 5 i proti jeho vůli.

§ 89g

Vyloučení právního zástupce a zproštění povinnosti právního zastoupení

(1) Orgán uvedený v § 89d odst. 2 rozhodne na návrh a v objasňovací fázi řízení nebo soudní fázi řízení i bez návrhu o vyloučení zvoleného právního zástupce dítěte mladšího patnácti let z výkonu právního zastoupení

a) z důvodů uvedených v § 89f odst. 3, nebo

b) jestliže se právní zástupce opakovaně nedostaví k úkonům řízení, při nichž je jeho účast nezbytná, ani nezajistí účast svého zástupce, ačkoliv byl řádně a včas o takových úkonech vyrozuměn.

(2) Orgán uvedený v § 89d odst. 2 rozhodne na návrh a v objasňovací fázi řízení nebo soudní fázi řízení i bez návrhu o zproštění ustanoveného právního zástupce dítěte mladšího patnácti let povinnosti je zastupovat z důvodů uvedených v odstavci 1 nebo z důvodu, že právní zástupce delší dobu nevykonává svou povinnost zastupovat takové dítě.

(3) Před rozhodnutím podle odstavce 1 nebo 2 orgán uvedený v § 89d odst. 2 umožní dítěti mladšímu patnácti let a právnímu zástupci, aby se k věci vyjádřili, a v rozhodnutí k tomuto vyjádření přihlédně. Rozhodne-li o vyloučení právního zástupce, stanoví zároveň přiměřenou lhůtu pro zvolení jiného právního zástupce.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 vydanému v objasňovací fázi řízení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Proti rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 vydanému v návrhové fázi řízení nebo soudní fázi řízení je přípustný opravný prostředek podle občanského soudního řádu.

§ 89h

Náklady právního zastoupení

(1) Právní zástupce, který byl dítěti mladšímu patnácti let ustanoven, má vůči státu nárok na odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za promeškaný čas podle právního předpisu upravujícího odměny a náhrady advokátů za poskytování právních služeb. Nárok je třeba uplatnit do 1 roku ode dne, kdy se právní zástupce dozvěděl, že jeho povinnost zastupovat dítě mladší patnácti let skončila, jinak nárok zaniká. Je-li právní zástupce plátcem daně z přidané hodnoty, jeho nárok se zvyšuje o částku odpovídající této dani, kterou je povinen z odměny za zastupování, z náhrady hotových výdajů a náhrady za promeškaný čas odvést podle zákona upravujícího daň z přidané hodnoty. Ustanovení věty třetí se použije i v případě, kdy právní zástupce je společníkem právnické osoby zřízené podle zákona upravujícího výkon advokacie a plátcem daně je tato právnická osoba, a v případě, kdy je právním zástupcem advokát, který je zaměstnancem jiného advokáta nebo právnické osoby zřízené za účelem výkonu advokacie podle zákona upravujícího výkon advokacie, a plátcem daně je tento zaměstnavatel advokáta.

(2) O výši odměny, náhrady hotových výdajů a náhrady za promeškaný čas podle odstavce 1 rozhodne na návrh právního zástupce orgán, který vedl řízení v době, kdy právnímu zástupci povinnost zastupovat dítě mladší patnáct let skončila, a to bez zbytečného odkladu, nejpozději do 2 měsíců ode dne podání návrhu. V případě, kdy tato povinnost skončí v návrhové fázi řízení, rozhodne o náhradě nákladů státního zástupce příslušný k výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v objasňovací fázi řízení.

(3) Pokud bylo dítěti mladšímu patnácti let uloženo opatření, soud pro mládež v odůvodněných případech rozhodne o povinnosti dítěte mladšího patnácti let, jeho zákonného zástupce, opatrovníka, pěstouna nebo jiné osoby, které bylo dítě svěřeno do péče, popřípadě dalších osob, o jejichž právech a povinnostech bylo v řízení jednáno, lze-li to po nich spravedlivě žádat a odůvodňují-li to jejich majetkové poměry, nahradit státu náklady, které mu vznikly zaplacením odměny, náhrady hotových výdajů a náhrady za promeškaný čas právnímu zástupci dítěte mladšího patnácti let. Byla-li náhrada nákladů uložena více osobám, jsou ji povinny poskytnout státu společně a nerozdílně.

(4) Na návrh právního zástupce může orgán, který vede řízení, rozhodnout bez zbytečného odkladu, nejpozději do 2 měsíců ode dne podání návrhu, o poskytnutí přiměřené zálohy na odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za promeškaný čas, jestliže je to odůvodněno dobou trvání řízení nebo jinými závažnými důvody. V návrhové fázi řízení činí rozhodnutí podle věty první státní zástupce příslušný k výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v objasňovací fázi řízení.

(5) Proti rozhodnutí podle odstavců 2 a 4 vydanému v objasňovací fázi řízení nebo návrhové fázi řízení je přípustná stížnost podle trestního řádu, která má odkladný účinek. Proti rozhodnutí podle odstavců 2 až 4 vydanému v soudní fázi řízení je přípustný opravný prostředek podle občanského soudního řádu.

DÍL 3

Návrhová fáze řízení

§ 89i

Návrh na uložení opatření

Pokud je v objasňovací fázi řízení zjištěno, že se činu jinak trestného mělo dopustit dítě mladší patnácti let a věc je odložena nebo je trestní stíhání zastaveno z důvodu nedostatku věku, státní zastupitelství bez zbytečného odkladu ověří, zda není dán důvod pro postup podle § 89j, a pokud pro takový postup neshledá důvod, bezodkladně podá soudu pro mládež návrh na uložení opatření takovému dítěti.

§ 89j

(1) Státní zastupitelství návrh na uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let podle § 89i nemusí podat, jestliže

a) vzhledem k povaze a závažnosti činu jinak trestného, postojí dítěte mladšího patnácti let k jeho spáchání a jeho chování po spáchání takového činu, osobě dítěte, jeho výchovnému prostředí a dosavadnímu způsobu života a případně též vzhledem k době, která uplynula od spáchání činu jinak trestného, je zřejmé, že uložení opatření dítěti není zapotřebí a že již bylo dosaženo účelu tohoto zákona,

b) v souvislosti se spácháním činu jinak trestného dítětem mladším patnácti let jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo pěstoun, jiná osoba, které bylo dítě svěřeno do péče, škola, jejímž je žákem, nebo výchovné zařízení, v němž žije, vůči dítěti již použili dostatečné výchovné prostředky nebo výchovná opatření podle zvláštních právních předpisů anebo soud nebo orgán sociálně-právní ochrany dětí rozhodl o uložení výchovného opatření podle zvláštních právních předpisů a tento postup lze považovat za postačující k dosažení účelu tohoto zákona,

c) opatření, jehož uložení by navrhovalo, by bylo zcela bez významu vedle opatření, které pro jiný čin jinak trestný již bylo dítěti mladšímu patnácti let uloženo, nebo které mu podle očekávání bude uloženo, pokud takové opatření postačuje k dosažení účelu tohoto zákona, nebo

d) opatření, jehož uložení by navrhovalo, by bylo zcela bez významu vedle opatření, které již bylo dítěti mladšímu patnácti let uloženo za provinění, které spáchalo po dovršení věku patnácti let, nebo které mu podle očekávání bude uloženo, pokud takové opatření postačuje k dosažení účelu tohoto zákona.

(2) Pokud lze očekávat, že dojde k použití výchovných prostředků nebo výchovných opatření vůči dítěti mladšímu patnácti let nebo k vydání rozhodnutí o uložení výchovného opatření podle odstavce 1 písm. b) nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy bylo státní zastupitelství vyrozuměno o odložení věci nebo zastavení trestního stíhání dítěte, státní zastupitelství vyčká na výsledek. Za tímto účelem požádá osoby, instituce nebo orgány uvedené v odstavci 1 písm. b), aby jej neprodleně vyrozuměly o použitých nebo uložených výchovných prostředcích nebo výchovných opatřeních; tyto osoby, instituce a orgány jsou povinny jeho žádosti vyhovět. Pokud marně uplyne lhůta uvedená ve větě první, státní zastupitelství pokračuje v postupu podle této hlavy.

(3) O nepodání návrhu na uložení opatření podle odstavce 1 státní zastupitelství bez zbytečného odkladu vyrozumí dítě mladší patnácti let, pokud dovršilo patnáctý rok věku, právního zástupce a zákonného zástupce nebo opatrovníka dítěte mladšího patnácti let, pěstouna dítěte mladšího patnácti let, jinou osobu, které bylo dítě mladší patnácti let svěřeno do péče, orgán sociálně-právní ochrany dětí a Probační a mediační službu, pokud byla ve věci činná.

DÍL 4

Soudní fáze řízení

§ 90

Zahájení soudní fáze řízení

(1) Návrh na uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let může podat pouze státní zastupitelství. Návrh, který nepodalo státní zastupitelství, soud pro mládež odmítne.

(2) V návrhu na uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let musí být vedle obecných náležitostí uvedeno, jaké konkrétní opatření má být dítěti uloženo. Tímto návrhem není soud pro mládež vázán.

§ 91

Účastníci řízení

Účastníky v soudní fázi řízení jsou dítě mladší patnácti let, kterému se navrhuje uložit opatření, jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, státní zastupitelství a orgán sociálně-právní ochrany dětí, jakož i další osoby, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno.

§ 92

Jednání

(1) V soudní fázi řízení nemusí být dítě mladší patnácti let vyslechnuto, bylo-li jeho jednání, v němž je spatřován čir jinak trestný, spolehlivě prokázáno jiným způsobem; to neplatí, pokud dítě o výslech výslovně požádá. Jeho názor ve věci musí být vždy zjištěn.

(2) Nerozhodne-li soud pro mládež jinak, konají se jednání v soudní fázi řízení s vyloučením veřejnosti; ustanovení §

52 až 54 se použijí obdobně.

(3) Upustit od uložení opatření podle § 92a odst. 1 může soud pro mládež i bez jednání, jestliže ve věci lze rozhodnout jen na základě účastníků předložených listinných důkazů a dítě mladší patnácti let a státní zastupitelství s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí, popřípadě se práva účasti na projednání věci vzdali.

(4) V případech povinného právního zastoupení dítěte mladšího patnácti let nelze jednání konat bez účasti právního zástupce dítěte.

§ 92a

Upuštění od uložení opatření

(1) Soud pro mládež může rozhodnout o upuštění od uložení opatření, pokud

- a) k dosažení účelu tohoto zákona postačuje dosavadní projednání činu dítěte mladšího patnácti let v řízení podle této hlavy, nebo
- b) shledá, že je dán některý z důvodů uvedených v § 89j odst. 1.

(2) Soud pro mládež vyrozumí o upuštění od uložení opatření podle odstavce 1 pěstouna dítěte mladšího patnácti let, jinou osobu, které bylo dítě svěřeno do péče, a Probační a mediační službu, pokud byla ve věci činná.

§ 93

Opatření

(1) Dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, může mu soud pro mládež rozsudkem uložit, a to zpravidla na základě výsledků předchozího pedagogicko-psychologického vyšetření, tato opatření

- a) výchovnou povinnost,
- b) výchovné omezení,
- c) napomenutí s výstrahou,
- d) zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče,
- e) dohled probačního úředníka,
- f) ochrannou výchovu,
- g) ochranné léčení.

(2) Ochrannou výchovu může soud pro mládež uložit dítěti mladšímu patnácti let, odůvodňuje-li to povaha spáchaného činu jinak trestného, je-li to nezbytně nutné k zajištění jeho řádné výchovy a nepostačuje-li uložení

mírnějšího opatření. Soud pro mládež zpravidla uloží ochrannou výchovu dítěti mladšímu patnácti let, které spáchalo čin, za nějž trestní zákoník dovoluje uložení výjimečného trestu, a které v době spáchání činu dovršilo dvanáctý rok svého věku.

(3) Ochranné léčení může soud pro mládež uložit dítěti mladšímu patnácti let a to na základě výsledků předchozího vyšetření duševního stavu dítěte, jestliže spáchalo čin jinak trestný

a) ve stavu vyvolaném duševní poruchou, nebo

b) pod vlivem návykové látky nebo v souvislosti s jejím zneužíváním, jde-li o dítě, které se oddává zneužívání takové látky,

a jeho pobyt na svobodě bez uložení ochranného léčení je nebezpečný; na vyšetření duševního stavu se § 58 použije obdobně.

(4) Podle povahy nemoci a léčebných možností soud pro mládež uloží ochranné léčení ústavní nebo ambulantní. Ústavní léčení může soud pro mládež změnit dodatečně na léčení ambulantní a naopak. Ochranné léčení potrvá, dokud to vyžaduje jeho účel. Soud pro mládež nejméně jednou za dvanáct měsíců přezkoumá, zda důvody pro další pokračování ochranného léčení trvají, jinak je zruší.

(5) Na dohled probačního úředníka se s přihlédnutím k věku dítěte použijí přiměřeně ustanovení § 16 odst. 1, 2 a 3 a § 80 odst. 1 a 3 až 7. Probační úředník při výkonu dohledu také pravidelně navštěvuje dítě mladší patnácti let, nad nímž vykonává dohled, v jeho bydlišti a, je-li to účelné, též ve škole či na jiném vhodném místě.

(6) Na ukládání a výkon výchovných povinností, výchovných omezení a napomenutí s výstrahou se s přihlédnutím k věku dítěte použijí přiměřeně ustanovení § 18 až 20 a § 81. Tato opatření může dítěti mladšímu patnácti let uložit pouze soud pro mládež.

(7) Při ukládání opatření podle odstavce 1 soud pro mládež dbá na výchovné působení na dítě a sleduje i preventivní účinek opatření; přitom přihlíží i k výchovným prostředkům a výchovným opatřením, které byly vůči dítěti mladšímu patnácti let použity nebo mu byly uloženy osobami, institucemi nebo orgány uvedenými v § 89j odst. 1 písm. b) v souvislosti se spáchaným činem jinak trestným. Dítěti lze opatření podle odstavce 1 uložit až do dovršení osmnácti let věku, s výjimkou ochranného léčení, které lze uložit a vykonávat i po dovršení osmnácti let věku dítěte.

(8) Dítěti může být současně uloženo i více opatření, je-li to potřebné k dosažení účelu tohoto zákona (§ 1 odst. 2).

(9) Soud pro mládež o uložení opatření vyrozumí pěstouna dítěte mladšího patnácti let nebo jinou osobu, které bylo dítě svěřeno do péče.

§ 93a

Změna nebo zrušení uloženého opatření

(1) Soud pro mládež může po právní moci rozhodnutí o uložení opatření na návrh dítěte mladšího patnácti let, jeho

zákonného zástupce nebo opatrovníka, státního zastupitelství, orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo probačního úředníka, pokud vykonává dohled nebo kontrolu uloženého opatření, anebo i bez takového návrhu rozhodnout o změně nebo zrušení opatření uloženého podle § 93 odst. 1 písm. a), b), d) nebo e) anebo o nahrazení uloženého opatření jiným opatřením uvedeným v § 93 odst. 1 písm. a), b), d) nebo e), jestliže vyjde najevo, že

a) plnění uloženého opatření je pro dítě mladší patnácti let nemožné nebo je nelze na něm spravedlivě požadovat nebo

b) uložené opatření neplní svůj účel.

(2) Soud pro mládež může na návrh osob uvedených v odstavci 1 nebo i bez takového návrhu rozhodnout o zrušení opatření uvedeného v odstavci 1 též tehdy, jestliže dítě mladší patnácti let vede řádný život, plněním svých povinností prokázalo polepšení a lze očekávat, že povede řádný život i bez tohoto opatření; dohled probačního úředníka lze zrušit, pokud již není zapotřebí zvýšeně sledovat a kontrolovat chování dítěte mladšího patnácti let. O zrušení opatření podle věty první může soud pro mládež rozhodnout nejdříve po uplynutí 6 měsíců jeho trvání.

(3) Návrh podle odstavce 2 na zrušení dohledu nebo opatření, jehož kontrolu vykonává Probační a mediační služba, může dítě mladší patnácti let, jeho zákonný zástupce nebo opatrovník podat, jen pokud k němu připojí kladné stanovisko probačního úředníka, jinak soud pro mládež o takovém návrhu nerozhoduje a vrátí jej navrhovateli s poučením o nutnosti připojit k němu uvedené stanovisko.

(4) Byl-li návrh podle odstavce 2 zamítnut, může být další návrh podán až po uplynutí 6 měsíců ode dne nabytí právní moci zamítavého rozhodnutí; to neplatí, podává-li tento další návrh státní zastupitelství, orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo probační úředník, který vykonává dohled nebo kontrolu uloženého opatření.

(5) Soud pro mládež může bez jednání

a) odmítnout návrh podle odstavce 2 z důvodu, že dosud neuplynula lhůta uvedená v odstavci 2 nebo 4, nebo

b) zrušit se souhlasem státního zastupitelství uložené opatření.

(6) V řízení o změně nebo zrušení uloženého opatření anebo o nahrazení uloženého opatření jiným opatřením soud pro mládež rozhodne do 30 dnů ode dne zahájení řízení.

(7) Soud pro mládež o změně nebo zrušení uloženého opatření vyrozumí pěstouna dítěte mladšího patnácti let nebo jinou osobu, které bylo dítě svěřeno do péče.

§ 94

Uveřejnění výsledků řízení

(1) Výsledek řízení o uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let, které se dopustilo činu jinak trestného, může být uveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích jen po právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno, a jen bez uvedení jména a příjmení dítěte, dalších účastníků řízení a jejich opatrovníků nebo jiných zástupců.

(2) Výjimky ze zákazů uveřejnění uvedených v odstavci 1 může povolit v odůvodněných případech soud pro mládež.

Výkon ochranného léčení

(1) Výkon ochranného léčení nařídí soud pro mládež zdravotnickému zařízení, v němž má být ochranné léčení vykonáno. Spolu s nařízením výkonu ochranného léčení zašle soud pro mládež i opis rozhodnutí, kterým bylo ochranné léčení uloženo, a znalecký posudek, opis protokolu o výsledku znalce nebo opis lékařské zprávy o zdravotním stavu dítěte mladšího patnácti let, pokud byly v průběhu řízení opatřeny. Je-li dítě mladší patnácti let, kterému bylo uloženo ústavní ochranné léčení, při pobytu na svobodě nebezpečné pro své okolí, zařídí soud pro mládež bezodkladně jeho dodání do zdravotnického zařízení; jinak je vyzve prostřednictvím jeho zákonného zástupce, opatrovníka, pěstouna nebo jiné osoby, které bylo dítě svěřeno do péče, k nástupu do výkonu ochranného léčení v přiměřené lhůtě, kterou zároveň stanoví. Nenastoupí-li dítě uložené ochranné léčení ve stanovené lhůtě, může soud pro mládež u ústavního ochranného léčení nařídit jeho dodání do zdravotnického zařízení nebo u ambulantního ochranného léčení nařídit jeho předvedení v součinnosti s příslušnými státními orgány.

(2) Soud pro mládež požádá zdravotnické zařízení, aby mu oznámilo, kdy bylo s výkonem ochranného léčení započato. Zároveň požádá zdravotnické zařízení, aby soudu pro mládež podalo neprodleně zprávu, jestliže pominou důvody pro další pokračování ochranného léčení nebo nastanou důvody pro jeho změnu. Nebude-li ústavní ochranné léčení vykonáno tak, aby do jednoho roku od jeho započetí bylo rozhodnuto o jeho zrušení, podá zdravotnické zařízení nejméně dva měsíce před uplynutím lhůty jednoho roku od počátku výkonu ochranného léčení nebo od předchozího rozhodnutí o jeho pokračování návrh na jeho další pokračování. V návrhu na propuštění z ochranného léčení, na jeho změnu nebo zrušení anebo v návrhu na jeho další pokračování zdravotnické zařízení popíše průběh a výsledky ochranného léčení a uvede důvody navrhovaného postupu. O tom je třeba zdravotnické zařízení poučit.

(3) O změně způsobu výkonu ochranného léčení rozhoduje soud pro mládež na návrh zdravotnického zařízení, státního zastupitelství, dítěte, na němž se vykonává ochranné léčení, zákonného zástupce nebo opatrovníka dítěte, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, anebo i bez takového návrhu.

(4) Soud pro mládež na podkladě vyžádaných zpráv sleduje výkon ochranného léčení a v případě ústavního ochranného léčení nejméně jednou za dvanáct měsíců od započetí jeho výkonu nebo od předchozího rozhodnutí o jeho pokračování přezkoumá, zda důvody pro jeho další pokračování trvají. O dalším pokračování ochranného léčení nebo o zrušení uloženého ochranného léčení rozhodne soud pro mládež na návrh zdravotnického zařízení, státního zastupitelství, dítěte, na němž se vykonává ochranné léčení, zákonného zástupce nebo opatrovníka dítěte, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, anebo i bez takového návrhu.

HLAVA IV

Společná a přechodná ustanovení k části první

§ 97

(1) Pokud jiné předpisy mluví o trestech, rozumí se jimi podle povahy věci též trestní opatření podle tohoto zákona.

(2) Pokud jiné předpisy mluví o trestním řízení, rozumí se jím podle povahy věci též řízení ve věcech mladistvých

podle tohoto zákona.

§ 98

Na řízení ve věcech, v nichž byla podána obžaloba přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se užijí dosavadní předpisy.

ČÁST TŘETÍ

Změna trestního řádu

§ 100

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č. 149/1969 Sb., zákona č. 48/1973 Sb., zákona č. 29/1978 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 303/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb., zákona č. 25/1993 Sb., zákona č. 115/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky uveřejněného pod č. 214/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky uveřejněného pod č. 8/1995 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 150/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 166/1998 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky uveřejněného pod č. 77/2001 Sb., zákona č. 144/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky uveřejněného pod č. 424/2001 Sb., zákona č. 200/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 10 se za slovo „tomto“ vkládají slova „nebo zvláštním“.
2. V § 36 odst. 1 se na konci písmene b) doplňuje slovo „nebo“ a písmeno c) se zrušuje.

Dosavadní písmeno d) se označuje jako písmeno c).

3. V § 36a odst. 1 se písmeno b) zrušuje.

Dosavadní písmena c) a d) se označují jako písmena b) a c).

4. V § 36a odst. 2 se písmeno c) zrušuje.

Dosavadní písmena d) a e) se označují jako písmena c) a d).

5. V § 265r odst. 3 se slova „písm. a) až d)“ nahrazují slovy „písm. a) až c)“.

6. V § 278 odst. 1 se slova „uvedené v § 26 odst. 5 a 6“ nahrazují slovy „uvedené v § 26 odst. 6 a 7“.

7. V části třetí hlavě dvacáté nadpis oddílu prvního zní: „Řízení ve věcech mladistvých“.

8. § 291 zní:

§ „291

Právní úprava řízení

Řízení v trestních věcech mladistvých upravuje zvláštní zákon. Pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, postupuje se podle tohoto zákona.“.

9. § 292 až 301 se zrušují.

10. V § 314e odst. 4 se písmeno a) zrušuje.

Dosavadní písmena b) až d) se označují jako písmena a) až c).

11. V části třetí hlavě dvacáté první v nadpisu oddílu pátého se slova „a ochranné výchovy“ zrušují.

12. § 354 až 357 se zrušují.

13. V § 363 se věta druhá zrušuje.

14. V § 364 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o výkonu trestu odnětí svobody

§ 102

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 359/1999 Sb., zákona č. 3/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 1 se doplňuje odstavec 3, který zní:

- „(3) Výkonem trestu se podle tohoto zákona rozumí též výkon trestního opatření odnětí svobody uloženého mladistvému; jeho výkonem se sleduje dosažení účelu stanoveného zákonem o soudnictví ve věcech mládeže.“.

2. V § 65 odst. 2 se slova „výchovního zařízení“ nahrazují slovy „školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy“.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o výkonu vazby

§ 103

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění zákona č. 208/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb. a zákona č.

3/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 26a odst. 1 se slova „výchovního zařízení“ nahrazují slovy „školského zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy“.

2. V § 26a odst. 2 se slova „výchovní zařízení“ nahrazují slovy „školské zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy“.

ČÁST SEDMÁ

Účinnost

§ 104

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2004.

Zaorálek v. r.

Klaus v. r.

Špidla v. r.

¹⁾ Trestní zákoník.

Trestní řád.

Občanský soudní řád.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 12 odst. 1 až 5 trestního řádu.

³⁾ § 13, 20, 21, 24 a 111 trestního zákoníku.

⁴⁾ § 34 odst. 2 až 5 trestního zákoníku.

⁵⁾ § 35 trestního zákoníku.

⁶⁾ § 59 trestního zákoníku.

⁸⁾ § 99 trestního zákoníku.

^{8a)} § 100 trestního zákoníku.

⁹⁾ § 101 až 104 trestního zákoníku.

¹⁰⁾ § 99 až 104 trestního zákoníku.

¹¹⁾ § 43 trestního zákoníku.

- ¹²⁾ § 44 trestního zákoníku.
- ¹³⁾ § 62 až 65 trestního zákoníku.
- ^{13a)} § 76 a 77 trestního zákoníku.
- ¹⁴⁾ § 80 trestního zákoníku.
- ¹⁵⁾ § 67 až 69 trestního zákoníku.
- ¹⁶⁾ § 58 odst. 3 trestního zákoníku.
- ¹⁸⁾ § 81 až 83 trestního zákoníku.
- ¹⁹⁾ § 84 až 87 trestního zákoníku.
- ²⁰⁾ § 82 odst. 1 trestního zákoníku.
- ²¹⁾ § 94 odst. 2 až 5 trestního zákoníku.
- ²²⁾ § 95 trestního zákoníku.
- ²³⁾ § 14 odst. 3 věta za středníkem trestního zákoníku.
- ²⁴⁾ § 265o odst. 2, § 275 odst. 3, § 287 a § 314k odst. 1 trestního řádu.
- ²⁵⁾ § 73 trestního řádu.
- ²⁶⁾ § 73a trestního řádu.
- ²⁷⁾ § 201 odst. 2 trestního řádu.
- ²⁸⁾ § 199 trestního řádu.
- ²⁹⁾ § 157 odst. 2 a § 174 trestního řádu.
- ³⁰⁾ § 160 trestního řádu.
- ³¹⁾ § 314c trestního řádu.
- ³²⁾ § 307 a 308 trestního řádu.
- ³³⁾ § 309 až 314 trestního řádu.

³⁴⁾ Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění zákona č. 126/2003 Sb.

³⁵⁾ § 88, 89 a 91 trestního zákoníku.

³⁷⁾ § 102a trestního zákoníku.

³⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. května 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení.

³⁹⁾ § 179g a 179h trestního řádu.